

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
0.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 59.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Kaos v Avstriji

Danes smo mogli čitati po časopisju, da se je avstrijski poslanik v Pragi pritožil na zunanjem ministrstvu radi izjav dr. Beneša, ki da predstavljajo direktno vmešavanje tuje države v notranje-politične razmere v Avstriji. To je že vse res. Protest se je tudi izvršil popolnoma v skladu s protokolarnimi predpisi, ter je imel zaželjeni uspeh, ker se je avstrijski diplomat vrnil od dr. Beneša prepričan, da se slednji ni maral dotikavati notranjih problemov avstrijske republike.

Toda pri natančnem opazovanju dogodkov, ki se odigravajo sedaj pri naši sosedbi, bo zelo težavno ločiti med vprašanji, ki so izključno notranjega in onimi, ki so tudi zunanje pomena. Čeprav noben državi v Evropi, najmanj pa njenim sosedam v srednji Evropi, danes ni ljubo, da bi se kolikor toliko dotikale avstrijske notranje politike, vendar se neki pazljivo stane nobena ne bo smela odreči, iz obzirnosti do svoje lastne varnosti. Brez dvoma bi bilo pretirano, če bi rekli, da je Avstrija danes postala nevarnost za mir v Evropi, toda to lahko trdimo, da Avstrija danes politično rečeno ni homogena, tudi to, da njene usode ne vodijo domovinske stranke. Ona se je izročila v roke pokretu, ki pa je seveda širši, kot pa so meje republike. In v tem ravno je nevarnost. Zato poudarjamo, da bi bili oni državni, ki iz pletete do diplomatske obzirnosti zapirajo svoje oči, kratkovidni, če bi ne zasledovali z vso pozornostjo razvoja avstrijske notranje politike.

Kaj se godi v Avstriji? Na to je težko odgovoriti, še težje pa je razmotrivati o položaju, ki ga bodo ustvarile volitve. Eno lahko konstatiramo iz govorov predstavnikov države in voditeljev strank, namreč, da se postavlja fronta proti marksističnemu socializmu na eni strani, na drugi strani pa, da se zbira vse, kar se klanja božanstvu nacionalizma. To so dosti jasne politične formule: Socializem, meščanske stranke, nacionalizem. Toda dejansko se ti programi idejno in po svojih pristaših tako prepletajo in drug drugega prerasčajo, da danes v Avstriji nimate razum marksističnega socialista nobenega državljanja, ki bi se na prvi mah odločil, če bo volil na prapor krščanskega socializma ali na geslo nacionalizma. Krščansko socialna stranka je idejna stranka. Njen boj proti socializmu je torej idejni boj na socialnem polju. Na tej fronti ona ne potrebuje pristašev, kojim je nacionalizem najlepši in najvišji ideal. Mi ne verujemo, da bi tudi najbolj širokogrudni oportunisti smeli dovoliti take zveze, zato ker so nemoralne. Še manj pa so dovoljene, če pomislimo, da velja ljubezen nacionalistov ne Avstriji, kar bi bilo umljivo, ampak neki efemerični Veliki Nemčiji ali nemškemu narodu na široko.

Protimarksistična fronta vsebuje pa poleg krščanskih socialcev in nacionalistov še takozvani Schobrov blok, ki je po svojem sestavu bolj podoben kupu zdrobljenega kamenja, kot pa enotni skupini. Neki hudomušni francoski publicist ga je primerjal tudi beračevi suknji, ki je sešita iz raznobarnih kosov različne velikosti. Pod njem sedijo Vsenemci, agrarci, neke vrste nacionalni socialisti Hitlerjevega kova, kmetjska zveza, delavska stranka, torej stranke vseh političnih veroizpovedanj, od velenemcev, ki so zagrizeni nasprotniki židovstva pa do demokratov, ki so po večini židje, od velenemcev, ki trobijo še v stari rog hohenzollernecev pa do Landbunda, ki še veruje v samostojno Avstrijo, od kapitalistov demokratične stranke pa do revežev neznatne delavske skupine.

Meščanski blok proti marksističnemu bloku? Dejansko ga pravzaprav ni, dejansko stoji socializem nasproti deseterici strank in stranic, ki mešetarijo vsaka s svojo ideologijo, prodajajo svoja načela v neznošem šundru volivnih izjav, iz katerega se sliši le oster glas nacionalistov in jadikovanje razočaranih strank izpod Schobrovega suknjiča. Mi smo hvaležni predsedniku Miklasu, da je podčrtal protimarksistično enotnost kršč. socialcev.

Na podlagi teh ugotovitev, katerih nam ne more izpodbiti nihče, razum čenam obrazloži prisotnost princa Starhemberga v Vaugoinovi vladi na drugi način, ki bo nas pomiril, moramo napraviti Avstriji ostati v rezervi. Trgovinski minister Heinl je sicer izjavil, da nikdo v Avstriji ne želi politične revolucije, kancelar Vaugoin je prisegel na ustavo Avstrije, bivši kancelar Seipel pa je takoj po nastopu svoje službe objasn timer zastopnikom, da se ne bo v vladnih smernicah izvršila nikakva sprememba. Mi smo pripravljeni avstrijskim ministrom verjeti, prej kot pa odličnemu štajerskemu vodji »Helmwehrovcu« dr. Priemerju, ki nazivlje svojo domovino »Sausant« (svinjska država). Mi tudi verjamemo, da imajo krščanski socialci in Schobrovi pristaši poleg želje se postaviti po robu marksizmu tudi trdno voljo, štiti avstrijsko ustavo in preprečiti državljansko vojno. Odrakamo pa svoje zaupanje »Helmwehru« in to tako dolgo, dokler nas ne bo prepričal, da soglaša z možmi, s katerimi trenutno vodi usodo Avstrije.

Kraljevina Jugoslavija seveda želi, da bi prihodnje volitve ojačile v Avstriji vsa miroljubna stremeljenja, bodisi na zunanje političnem, bodisi na notranjem polju. Odnosi med njo in med nami bodo postali z vsakim dnem obširnejši. Nikdo nam ne bo zameril, če izrazimo željo, če bi ti bodoči odnošaji bili gospo-

Vatikan navdušeno pozdravlja Balkansko zvezo

Ogorčenje laištičnega tiska — Nervoznost v vladnih krogih

Vatikan, 17. okt. x. »Osservatore Romano« priobčuje na uvodnem mestu obširen članek, ki je posvečen balkanski konferenci. »Sedaj ne bomo mogli več zapirati oči pred dejstvom, ki bo imelo dalekosežne politične posledice, tako piše oficijozno vatikansko glasilo. »Dolgo se je smatrala balkanska zveza za utopijo, sedaj je na tem, da se uredi. Če se je tako izrazil Venizelos, ki kot maločko pozna orijentalne razmere, potem je to znamenje, da je udeležitev te utopije na pohodu. Tako se bo zgodilo, kar nikdo ni resno pričakoval, da se bo ravno na Balkanu, ki je do sedaj veljal za smodnišnico, rodilo prvo veliko upanje za ustanovitev Pan-eвроpe. Zato, ker nismo pričakovali tako lepe zmage zamisli o balkanski zvezi, zato se veselimo še enkrat bolj.

Dejstvo samo na sebi, da je bilo danes mogoče zbrati v Atenah 96 zastopnikov vseh balkanskih držav, je za vse iskrene prijatelje miru dogodek tako velik in tako razveseljiv, da ne najdemo izraza za svoje veselje.

Sestavljen se je tudi načrt za statute balkanske zveze. Mi vemo, da je ta načrt pomanjkljiv, in tudi

drugače biti ne more, vendar kaj je vsa pomanjkljivost napram ožarjenemu dejstvu, da je bil velik korak storjen za utrditev evropskega miru. Običajni črnogledi v mednarodni politiki, bodo seveda našli vzrokov dovolj za pesimizem, za nas pa velja samo dejstvo, da se je v konglomeratu balkanskih kulturnih, verskih, gospodarskih in jezikovnih razlik našla ena enotna želja po miru. Vse te razlike bodo seveda še ostale. Težave bodo velike, a sedaj ne obupujemo več, vendar nad vse je vredna moralna sila, ki se je pokazala, in kateri se je pridružila volja delati za mir. Ideja je velika, volja, ki bo v njeni službi, bo morala biti še večja. Mi želimo, da bi ta nov pokret bil plodonosen za velike balkanske narode same. Ta pokret je poziv na vse državnike, da začnejo resno delati za svetovni mir.

Vatikan, 17. okt. x. V vatikanskih krogih se opetovano naglašja, da je članek, ki je izšel v »Osservatore Romano« in ki tiče balkansko zvezo, izraz mnenja državnega tajništva in predstavlja neusahljivo politiko, katero vedno zasleduje Sveta stolica.

Rim, 17. okt. x. Na Quirinalu vlada veliko razburjenje vsled stališča, ki ga je zavzel »Osservatore

Romano« predmetno balkanske zveze. Na zunanjem ministrstvu sodijo, da je ta jasna izjava vatikanskega oficijoznega glasila naperjena proti italijanski politiki, ki na Balkanu samo brani svoje upravičene interese. Italija neče nikogar podjarmiti, saj je tudi Albaniji zagovarjala neodvisen razvoj, vendar ona ne sme dopustiti, da bi bili njeni gospodarski interesi zapostavljeni.

Rim, 17. okt. AA. Milanski »Corriere dela Sera« z dne 16. t. m. kaže veliko nezadovoljstvo nad člankom vatikanskega lista »Osservatore Romano« o balkanski zvezi. V tem članku vatikanski list prisrčno pozdravlja ustanovitev balkanske zveze, podčrtujoč pomen dejstva, da so se v Atenah sešli na skupnem sestanku delegati vseh balkanskih držav. »Corriere dela Sera« zelo ostro poudarja, da je prišlo do tega sestanka na inicijativo Francije z namenom, da se na Balkanu konsolidira premoč Francije in Jugoslavije. »Corriere« obžaluje, da je »Osservatore Romano« priobčil ta članek, čigar tendenca Italiji ne more biti simpatična, zlasti ne v sedanjem trenutku iz raznih razlogov oportunitete in čustev.

Prijateljstvo Francije in Male antante - steber miru v Evropi

Bruselj, 17. okt. AA. Povodom obiska, ki ga je napravil francoski trgovinski minister Flandin v Beogradu, naglašja pariški dopisnik bruseljskega lista »Soir« topli sprejem, katerega je bil Flandin deležen s strani jugoslovanskih uradnih in gospodarskih krogov. Dopisnik pravi, da italijanski fašizem gleda z nezaupanjem na vse manifestacije jugoslovansko-francoskega prijateljstva. Govorec o vzrokih nevarnosti, ki preti radi nesoglasij med evropskimi narodi, se dopisnik »Soira« dotika tudi odnošajem med Francijo in Italijo, glede katerih pravi, da bi se lahko izravnavali, če bi ne obstojala takšna italijanska koncepcija o teh problemih. Do-

pisnik pravi, da Francija v nobenem slučaju ne more spremeniti svojega prijateljstva napram Mali antanti. To prijateljstvo ni naperjeno proti nikomur in je največji steber miru v srednji in vzhodni Evropi. To prijateljstvo ne predstavlja nobene ovire za iskren sporazum med Italijo in Francijo, ki bi se razširil tudi na Jugoslavijo, s čimer bi se končno konsolidiral mir na Sredozemskem morju in na Balkanu. Italija neče sprejeti te velike ideje, francoska politika pa mora zahtevati in utrditi mir na Balkanu polom balkanske unije, o čemer se je razpravljalo na konferenci v Atenah.

Nemčija in Češkoslovaška

Med obema državama vlada prijateljsko razmerje

Praga, 17. okt. as. Pred zunanje političnim odborom češkega parlamenta je zunanji minister dr. Beneš odgovoril na razne ugovore, ki so jih stavili poslanci na njegov zadnji politični ekspeze. Nekateri so označili njegovo politiko kot sovražno Nemčiji. Cudi se nad temi očitki, ko je vendar jasno, da vsak dan prinaša mnogo dokazov dobrih odnošajev med Nemčijo in Češkoslovaško. Skoraj krivično je govoriti o sovražnih odnošajih med Nemčijo in Češko, ko se vendar že 12 let razvija razmerje med tema dvema državama ob dobri volji na obeh straneh zelo mirno in ko se odločilni faktorji na obeh straneh trudijo, da zboljšajo medsebojno razmerje.

Dr. Beneš je nato podrobno poročal, kako se je v Zenevi pogovarjal z nemškim zunanjim ministrom dr. Curtiusom. Pri teh pogovorih sta oba konstatirala dobre odnošaje med obema državama in na obeh straneh dobrohotno sporazumevanje. On lahko brez pretiravanja reče, da bi bili odnošaji med Nemčijo in Češko težko boljši. V demokratičnih državah, kakor sta Nemčija in Češka, obstoja enotnost med državo in narodom. »Mi vodimo,« pravi dr. Beneš, »realno politiko in se trudimo za boljše in srečnejšo bodočnost.«

Sofija se pripravlja na sprejem novoporočencev

Odhod bolgarske delegacije v Italijo — Bivši kralj Ferdinand se udeleži poroke sina Borisa

Sofija, 17. okt. as. Prihodnji terek odpotujejo po določbah bolgarske slave ministrski predsednik Ljapčev, pravosodni minister dr. Milanov in predsednik parlamenta Vajdenov v Italijo, da prisostvuje poroki bolgarskega kralja in da podpisujejo tozadevne listine. Ministra in predsednik zbornice se takoj po poročnih svečanostih v Italiji vrnejo v Sofijo, kjer se 28. oktobra vrši seja parlamenta. Dan prihoda mlade kraljevske dvojice v Bolgarijo še ni določen. Mladoporočen par bo poloval po morju in bodo torej stopili na bolgarska tla prvič v Varni. Kraljevski par se bo najbrže mudil nekoliko dni na gradu pri Evksinogradu pri Varni, odkoder se bosta podala v Sofijo. V Sofiji bo kraljevski par na kolodvoru sijajno sprejet. Nato se bo peljal v gala voz v mesto. Pri vstopu v mesto jima bo župan nudil sol in kruha kot dobrodošlico. S kolodvora se pelje kraljevski par v katedralo, kjer bodo vsi bolgarski metropoliti blagoslovili

mladi par in zapeli svečani Te Deum. Posebne ortodoksne poroke v Sofiji ne bo, ker priznava ortodoksna cerkev poročne obrede katoliške cerkve. Po službi božji se vrši vojaška parada. Dva dni nato se bo narod poklonil mlademu kraljevskemu paru in se bodo vršile velike narodne veselice.

Rim, 17. okt. Italijanski listi poročajo, da je papež predvčeršnjim dal dovoljenje za poroko bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno. Tudi je dovolil, da se poroka vrši v baziliki sv. Frančiška v Assisiu.

Rim, 17. okt. p. »Giornale d'Italia« javlja, da je izdano dovoljenje za poroko bolgarskega kralja Borisa z italijansko princesinjo edino pod pogojem, da se roditelja zavežeta, da ne bosta dala svojih otrok samo krstiti, temveč, da jih bosta vse tudi vzgajala v duhu rimsko-katoliške veroizpovedi.

Bivši kralj Ferdinand se udeleži poroke sina Borisa

Rim, 17. okt. AA. Italijanski listi poročajo, da bo poroki bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno prisostvovali tudi bivši bolgarski kralj Ferdinand, ki je po izjavi bolgarskega

nacionalista Tončeva, pristal na ta zakon. Bivši bolgarski kralj Ferdinand bo odpoval iz Bolgarije v Italijo, da tudi tam prisostvuje svečanostim poroke svojega sina. »Starši« je rekel Tončev, »imajo i pravico i dolžnost prisostvovati poroki svojih otrok in ta pravica se ne more odreči kralju Ferdinandu.«

Flandinova zahvala

Belgrad, 17. okt. AA. Minister za trgovino in industrijo g. Demetrotić je sprejel od francoskega trgovinskega ministra Flandina sledečo brzojavko:

Turn Severin, 17. okt. Zapuščajoč Jugoslavijo mi je posebno na srcu, da vam, moj dragi kolega, izjavim kako prijetno sem bil ganjen nad prisrčnim sprejemom v Beogradu. Prosim vas, da izrazite mojo iskreno hvaležnost jugoslovanski vladi, posebno zunanjemu ministru Voji Marinkoviću. Izražam najlepše želje v sijajno bodočnost vaše države, katero veže s Francijo najpristrčnejše prijateljstvo.

Jugoslov.-italijanska železniška konferenca

Dne 20. t. m. začne na Reki delovati mešana komisija za sporazum o podrobnih izvršilnih odredbah glede železniške službe v mednarodni postaji Reka in v bazenu Thon de Revel v reški luki, ki ga moremo na podlagi netunskih konvencij vporabljati za naš promet.

Našo delegacijo tvorijo uradniki generalne žel. direkcije in direkcije Zagreb, ki ji načeljuje ing. Klotič, italijansko pa odposlanci tržaške direkcije. Kakor znano, se je vršila v zadevi že lansko leto konferenca v Opatiji, toda takrat so bili dogovorjeni še le temeljni predpisi za vršenje skupne službe na Reki, v smislu splošnih odredb v netunskih konvencijah.

Gospodarska konferenca v Splitu

Belgrad, 17. okt. Po sporočilu zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu je direkcija pomorskega prometa v Splitu sklicala za 3. november t. l. konferenco, na kateri se bodo razen vprašanja voznega reda za leto 1931-32 proučevale tudi razne želje in predlogi gospodarskih organizacij glede novih potniških in blagovnih tarif kakor tudi agentskih pristojbin in obrežnem prometu med domačimi rekami.

Polovična vožnja za zdravstveni kongres

Belgrad, 17. okt. AA. Ministrstvo za promet je odobrilo popust na polovično vozno ceno na državnih železnicah vsem udeležencem 9. rednega kongresa zveze zdravstvenih zadrug, ki bo 26. okt. t. l. v Beogradu. Kupljeni listek na odhodni postaji bo veljal tudi za povratek s potrdilom predsedništva kongresa, da se je dotičnik udeležil zborovanja. Popust velja od 23. do 29. t. m. v vseh razredih in vlakih razen ekspresa.

Danes opozarjamo na:

Iz politike

Zasedanje nemškega parlamenta str. 2
Sovjetski dumping (Izv. dopis) . str. 2

Iz domačega življenja

Surov umor na ljublj. carinarnici str. 3
Redukcija rudarjev v Črni . . str. 4
Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju str. 5

Iz kulture

Kongres kritikov str. 7

Iz gospodarstva

Naša zunanja trgovina v avgustu str. 5

Franc. proračun znaša preko 50 milijard frankov

Pariz, 17. okt. AA. Na seji parlamentarnega finančnega odbora je glavni poročevalec de Chappedelaine proučil poročilo o proračunskem načrtu za leto 1931-1932. Načrt tega proračuna je tak: dohodkov 50.251 milijonov, izdatkov 50.145 milijonov. Finančni odbor se je strinjal z vlado glede povišanja izdatkov, ki izvirajo iz zvišanja postavk za varnost.

Krvava volivna kampanja na Poljskem

Varšava, 17. okt. AA. Včeraj okoli pol dneva je bila pisarna za socialno zavarovanje v Cestohovu prizorišče krvavega zločina. Smrt so našle tri osebe, med njimi inspektor in komisar zavarovalnega urada. Izvršilec tega dela je član opozicijske poljske socialistične stranke in se imenuje Kosterzovski. Vdrl je v kabinet inspektorja baš v trenutku, ko je bila tam seja, na kateri so konferirale pozneje ubite žrtve. Potem, ko je izvršil svoj zločin, je z zadnjim strelom iz revolverja poskusil samomor. Razen treh smrtnih žrtev sta bili še dve osebi hudo ranjeni. Med žrtvami je zdravnik in šef oddelka za zavarovanje v primeru bolezni.

Celokupni popoldanski tisk komentira ta dogodek. Listi pišejo, da je zločin delo neodgovorne osebe, vendar je v zvezi z volilno kampanjo, ki se šele sedaj vodi na Poljskem.

Varšava, 17. okt. as. Radi včerajšnjih krvavih spopadov med socialisti in mladimi pristaši, pri katerih so bili ubiti štirje funkcionarji vladne stranke, je danes policija aretirala 40 članov socialistične stranke. Kakor se je pri preiskavi doglalo, je vse štiri žrtve ustrelila ena oseba.

Dragocen razgovor

Berlin, 17. okt. z. Dopisnik Hearst koncerna Karel Wengand poroča, da je moral plačati za svoj intervju z Hitlerjem 1 dolar za vsako besedo, ker je Hitler zahteval: vrhu tega je Hitler stavil tudi pogoj, da mora intervju obsegati najmanj tisoč besed, in da ne bo govoril o židih.

Kaj bo s pomorskim oporiščem v Singapuru

London, 17. okt. AA. Poseben odbor imperijalne konference, v katerem so razni ministri Anglije, Avstralije in Novozelandske, razpravlja o usodi pomorskega oporišča v Singapuru. Anglijo zastopajo v odboru ministri Snowden, Henderson, prvi lord admiraltete Alexander, Tom Shaw in novi letalski minister lord Amulree. Singapursko pomorsko oporišče so pričeli graditi leta 1923. Za gradnjo je bilo določenih prvotno 10 milijonov funtov sterlingov. To vsoto so znižali pozneje na 3.700.000 funtov sterlingov. Doslej so izdali za to oporišče 2.500.000 funtov. Čim je prišla na vlado delavska stranka, so bila vsa dela pri gradnji singapurskega pomorskega oporišča ustavljena. O njegovi končni usodi bo sklepala sedanja imperijalna konferenca.

Proti ruskemu dumpingu

Pariz, 17. okt. p. »Matine« *javlja, da je bilo na francoski meji ustavljenih več vagonov, ker ni bilo dovoljenja za uvoz radi pobijanja ruskega dumpinga.*

Padec tečajev na newyorški borzi

Newyork, 17. okt. p. Včeraj so bili zabeleženi novi padci tečajev industrijskih papirjev, ki so padli za 1-4 točke. Prodanih je bilo večeraj na borzi okoli 2 mil. delnic.

500 letnica univerze v Bukarešti

Bukarešta, 17. okt. p. Ob priliki 500 letnice univerze bo prisostvovala slavnostim kraljevska hiša in člani vlade. Za častne člane bosta izvoljena kraljica Marija in Scotus Viator ter nekatere druge odlične osebnosti.

Kongres sportnikov

Zagreb, 17. okt. p. Jutri ob 3 popoldne se prične kongres zveze vseh sportnih zvez v Jugoslaviji. Kongresu bodo prisostvovali zastopniki Nj. Vel. kralja, ministra vojske in mornarice, bana in druge odlične osebnosti. Kongresu predseduje predsednik dr. Hadži. Posebna točka dnevnega reda bo predavanje »O cilju in nalogah jugoslovanskega sporta«, nadalje se bo referiralo tudi o zdravstveni kontroli šol, o sportu v vojski, o sokolstvu, o visoki šoli za telesno vzgojo, o zakonu o telesni vzgoji, o zakonu o igrarstvih in plavalnicah in dr. Razgovarjalo se bo tudi o jugoslovanskem olimpijskem odboru za X. olimpijado, o društvu telovadnih učiteljev, o gimnastičnih šolah itd. Kongres si je zastavil obširno nalogo.

Železniška nesreča v Bosni

Belgrad, 17. okt. m. Kakor poročajo iz Sarajeva, sta danes zjutraj ob petih trčila na postaji Psemizovec dva tovorna vlaka. Katastrofa je bila tako velika, da sta obe lokomotive popolnoma razbiti, poleg tega tudi več vagonov. Strofevode in kurjače so pravočasno skočili iz lokomotive in so samo lahko poškodovani. Težje poškodovani pa so zaviralec in vlakovodje obeh vlakov. Vzrok nesreče še ni pojasnjen. Škoda je zelo velika. Danes so izostali vsi vlaki na progi Sarajevo-Brod.

Ustoličenje reis ul Ulemana

Belgrad, 17. okt. m. V petek, 31. t. m., bo na svečan način ustoličen nedavno izvoljeni muslimanski verski poglavar reis-ul-uleman Hadži Hafiz Ibrahim Magdajić. Ustoličenje se bo izvršilo po zakonskih predpisih s tem, da se mu izroči pooblastilo za vršitev svojih pravic. To pooblastilo se imenuje po koranu menšur. Ustoličenju prisostvuje poseben svet, sestojec iz 21 oseb, predstavnikov vakufskega sveta.

Za izpolnitev naše obrti

Belgrad, 17. okt. AA. Belgrajska obrtniška zbornica je storila pri češkoslovaških in nemških obrtniških organizacijah vse potrebno, da se iz naše države pošiljajo na Češkoslovaško in v Nemčijo obrtniški pomočniki v svrhu izpolnitve v obrti. Sredstva za vzdrževanje pomočnikov bo dala zbornica s podporo ministrstva za trgovino in industrijo.

Naš program je državna enakopravnost in svoboda

K govoru nemškega državnega kanclerja — Silen odmev v tujini

Berlin, 17. okt. AA. Brüning je v državnem zboru prečital ministrsko deklaracijo, v kateri izjavlja, da zahtevajo gospodarske in finančne težave izrednih uspehov. Glede vnane politike je izjavil, da vlada ne želi politike avantur. Komunistični predlog, da se vladna izjava zavrne, je bil odklonjen z 295 proti 219 glasovom. V poučenih krogih računajo, da bo kabinet imel majhno večino.

Berlin, 17. okt. AA. V deklaraciji nemške vlade, ki je bila prečitana včeraj v državnem zboru, se omenja težka situacija nemškega kmetijstva. Ob tej priliki je kancler Brüning izjavil v državnem zboru, da vlada želi zaščititi na boljši način domače kmetijstvo pred tuim uvozom. Vlada je sklenila predložiti parlamentu zakonski načrt o zaščiti domačega kmetijstva. Istotako bo predložen zakon, s katerim bo postala potrošnja gotovih domačih pridelkov obvezna. To se tiče posebno potrošnje rži. Z ozirom na posebno velike težave domačih pridelovalcev rži in krompirja, od katerih zavisi blagostanje vzhodnih pokrajin, se vlada ne bo ustrašila podvzeti gotove potrebne ukrepe.

Berlin, 17. okt. ff. Nemški državni zbor se je rehabilitiral. Na otvoritveni seji se je osramotil, danes, ko je poslušal sijajni govor državnega kanclerja, pa se je odel v svojo običajno svečanost. Razen komunistov, ki so posegali v vladno deklaracijo, niti eden poslanec ni trenil. Uvodoma je državni kancler omenil gospodarsko krizo, ki biča vse narode sveta. Povsod padajo dohodki, povsod pada produkcija, povsod raste beda. Svet še ni videl krize, kot jo mi danes preživljamo in z nami druge države. Nemčija nosi posebno težko breme, ker šteje med svojimi najboljšimi državljani milijone, ki ne morejo sami služiti kruha.

Njegova vlada je pripravljena s pravilno usmerjeno finančno politiko vplivati na ekonomijo cen in če bo potrebno z drakonimi sredstvi pripraviti narod in državo do najstrožje

varčnosti, ker sicer gre Nemčija nasproti prepadu. Socialna politika, ki jo bo zasledovala njegova vlada, ne bo teoretično razmišljanje socialnih nalog. Socialna politika, ki ne stoni na dejanskih gospodarskih razmerah, ki noče od pomoči dejanskim krivcem z mogočimi sredstvi, je kot sen v jasni noči.

»Naš najvišji in najsvetejši cilj je pa, da izbojujemo za nemški narod državno enakopravnost in svobodo na zunanje-političnem in notranjem polju. Temu cilju se bomo kot vedno do sedaj približevali v miru, zanj se bomo borili z mečem duha in pravice. Jaz odklanjam vsako avanturistično politiko.«

Nato se dr. Brüning naslovil na zunanji svet: »Preden nas sodite, oziroma preden sodite notranje-politične dogodke, ki so se pri nas dilih zadnje čase, vas prosim, da premislite tudi vse vzroke, ki so jih dovedli. Naša mladina je ogorčena, ker se niso nikdar uresničila Wilsonova načela, ker se svet brani sprejeti razorožitve, med tem ko smo mi brez orožja. Mi nočemo orožja, a mi bi radi, da bi ga odložili tudi drugi, ker se bojimo za svoj drago kupljeni mir.«

Berlin, 17. okt. as. V državnih zbornici je pršlo danes do značilnega spopada, ki vzbuja veliko pozornost. Prvič je danes vodil sejo prvi podpredsednik, narodni socialist Stöhr. Na seji je govoril narodni socialist Strassner, ki je v svojem govoru ostro napadel državnega kanclerja Brüninga v njegovi lasinosti kot varuha Reichswehra in mu rekel, da vrši danes isto vleizidajo, kakor jo je izvršil novembra meseca leta 1918. Na to, doslej neznačilno žalitev ministra, ni predsedujoči grajal govornika, radi česar je državni kancler Brüning ostentativno vstal in zapustil dvorano. Prišlo je do velikega hrupa. Ko je zbornični predsednik Loche intervntiral pri predsedujočem, je ta vendar grajal govornika Strassnerja, ki je ta končal svoj govor, toda v zelo milo obliki.

Velika bitka v Braziliji

Boj med revolucionarji in zveznimi četami še nedločen

Newyork, 17. okt. as. Bitka na meji države Sao Paolo med revolucionarji in vladnimi četami je v polnem teku in divja že od četrka. Do sedaj nima nobena stranka uspehov. Število žrtev na obeh straneh gre v stotine. Prav tako je že mnogo ranjenecv.

Pariz, 17. okt. AA. Poročajo iz Porta Allegra, da se v uradnem poročilu revolucionarjev veli, da so uporniki prizadejali velike izgube federalnim četam in jih primorali, da so se umaknile.

Montevideo, 17. okt. AA. Poročajo, da revolucionarji korakajo na Sao Paolo.

Služba v fašizmu - pravno urejena

Organizacija ženskega fašizma — Fašizem v inozemstvu

Rim, 17. okt. AA. Rimski presbiter poroča: Veliki fašistični svet je končal razpravo o zakonskem načrtu, ki ureja pravno stran fašistične mišice in ga na kraju osvoji. Veliki fašistični svet je sprejel na znanje velikodušni polet, s katerim so črne srajce izpolnile svojo vero v fašizem v času 10 let, dasi predhodno niso veljale zakonske odredbe, pod katere spada služba v fašističnih vrstah. Fašistični svet je uveren, da bodo objavljene mere imele velik pomen za črne srajce in postavile najboljšo mejo za bodočnost fašistične revolucije in močne domovine.

Nato je fašistični svet naročil predsedniku italijanskega olimpijskega odbora, da pristopi h gotovim odredbam glede sportske delavnosti žen. V teh odredbah naj bodo postavljene meje aktivnosti tako, da se izloči vse ono, kar bi moglo od-

vračati žene od njihovega prirodnega in osnovnega poklica, to je materinstva.

Nato je veliki fašistični svet osvojil resolucijo, s katero se daje priznanje inozemskim fašistom, ki so padli kot žrtve zločinov v inozemstvu. Tako je, pravi resolucija, izgubilo življenje 34 fašistov, 23 jih je ostalo invalidov in 189 jih je bilo ranjenih. Fašistični svet pozdravlja fašistične organizacije v inozemstvu, ki pokorne zakonom držav, v katerih živijo, ponosno gredo preko nevarnosti in krvavih izzivov s strani neprijateljev fašistične revolucije. Na kraju je fašistični svet pohvalil delo organizatorjev zdravilišč za sinove italijanskih delavcev. Fašistični svet je ponovno naročil fašističnim organizacijam v inozemstvu, da se medsebojno podpirajo tako v materialnem kakor v duhovnem oziru.

Jugoslavija postavlja mostove, ki jo bodo vezali s srednjo in zapadno Evropo

Odlični Slovenec o Jugoslaviji

Praga, 17. okt. d. Današnja »Prager Presse« *prinaša obširen uvodnik profesorja Murka, našega odličnega rojaka, ki je letos prepotoval v znanstvene svrhe južni del naše domovine. Uvodnik nosi značilen naslov: »Evropa v Jugoslaviji.«*

Profesor Murko s priznanjem našteva vse zakonodajno delo, ki se je v Jugoslaviji izvršilo izza časa narodnega ujedinjenja. Po njegovem mnenju se je z koristnim delom začelo šele pod vlado dr. Korošca, ki je 1928 izdal enotno meniško pravo, veljavno za vso kraljevino. Potem sledijo z veliko brzino druga važna dela na pravnem polju. L. 1929 izide enoten kazenski zakon, januarja 1930 kazenska procedura. Civilna procedura je bila izgotovljena že 1929. Njej so sledili zakoni o konkurzi. Sedaj se dela z veliko vneto na reorganizaciji zemljiške knjige in zemljiškega prava. Advokati so dobili svoj zakon, ravnotako tudi notariji. Univerzitetni zakon je sledil osnovno-šolskemu in srednje-šolskemu.

Prihodnje leto se bo izdal nov unificiran trgovinski zakonik, nato pa civilni zakonik, ki je skoroda že dovršen.

Profesor Murko je opazil, da se je preveliko število gimnazij, ki so se osobito v južnem delu Jugoslavije zelo razmnožile, omejilo, ter da vlada polaga veliko važnost na trgovske in strokovne šole, katerih ima Jugoslavija veliko, a vendar še ne zadosti.

Odlični znanstvenik omenja tudi, da sta se latinica in cirilica precej spoprijaznili. Veliko je časopisov, ki se tiskajo v obeh pravopisih. Na koncu svojega uvodnika konstatira, da je na svojem potovanju našel veliko dokazov za iskreno stremljenje razširiti omiko med narodom in skrbeti za duševno in materialno blagostanje dobrega prebivalstva te bogate države, ki je njegova domovina. »Jugoslavija postavlja mostove, ki jo bodo vezali s srednjo in zapadno Evropo!«

Dva se borita za rekord

London, 17. okt. AA. Če bo šlo vse dobro, bosta potolka Hinklerjev rekord oba letalca: Kingsford Smith in Hill.

Hill je zapustil Anglijo 5. oktobra v malem »Moth« *letalu. Čeprav je naletel na razne ovire, ki so nekoliko zakasnite njegov polet, je kljub vsemu zapustil Batavijo za polet v Surabajo, ki leži na vzhodnem koncu Jave. Letalec upa, da bo pristal v Avstraliji še danes. Letel je v zadnjih etapah večkrat tudi ponoči.*

Kingsford Smith je zapustil Anglijo štiri dni po Hillu. Z neobičajno dolgimi poleti je pridobil veliko na času in je davi zgodaj startal iz Rangoona za polet v Surabajo. Kingsford Smith je prekosil Hinklerja za pet dni in preletel v 8 dnevih 8000 milj. Po Rangoonu je naletel letalec na zelo slabo vreme in je moral leteti komaj par sto čevljev nad džunglo. Upa, da bo pristal v Avstraliji v nedeljo. Oba letalca bosta letela najbrže preko Surabaje in Atambue na otokih Timor, ki je oddaljena od Port Darwina 500 milj.

Dunajski vremenski napoved: Pretežno jasno, po nekod jutranja megla. Toplo.

Postopanje pri odmeri zgradarine

Belgrad, 17. oktobra. AA. Oddelek za davka ministrstva financ je izdal tole okrožnico o obdavčenju zgradarine delniških družb in podjetij, podvrženih družbenemu davku:

Glede obdavčevanja zgradarine na hišne dohodke, ki so izkazani v računih dobička in izgube v letu 1928. od družb, obvezanih polaganju javnih računov, priporoča finančnim direktorjem tole:

Delniške družbe in ostala podjetja, podvržena družbenemu davku, so predložila davčno prijavo za odmero zgradarine. Ta bo služila kot osnova za odmero zgradarine. Bilance in računi dobička in izgube teh podjetij se bodo uporabili samo za kontrolo teh prijav in nikakor ne kot izhodišče za odmero zgradarine. Glede na to bodo direktorje vse podatke, ki jih črpajo iz računov dobička in izgube glede dohodkov od zgradb, dostavljale prvostopnim oblastvom, da jim tako olajšajo kontrolo in pregled nad davčnimi prijavi zgradarine, vendar ne bodo odredile, da na podlagi teh podatkov vrše odmero zgradarine. Istočasno bodo direktorje zahtevali od davčnih uprav tudi podatke iz davčnih prijav za zgradarino, da bi eventualne presežke mogle vnovčiti z osnovo družbenega davka.

Belgrad, 17. oktobra. AA. V pogledu izvajanja določb čl. 3. in 88. zakona o neposrednih davkih je oddelek za davke ministrstva financ razposlal naslednjo okrožnico:

Ker so v zadnjem času posamezne ustanove in zainteresirana podjetja hotela zahtevati ponovno revizijo določb čl. 3. in 88. zakona o neposrednih davkih, ki se nanašajo na dohodke hiš, oddelek sporoča:

Dohodki zgradb se morajo odbiti od davčne osnove družbenega davka, in sicer v znesku, ki je izkazan v bilanci, ako je osnova zgradarine večja ali prav tolikšna kakor dohodki, navedeni v bilanci.

To vprašanje se je na ta način uredilo zato, ker izkazuje družbena uprava jako pogosto zvišanje vrednosti v davčni prijavi prijavljenih dohodkov zgradb. Ker pa se cenitve od strani davčnih uprav vrše pogosto netočno ali ne v skladu z zakonskimi določbami, jih oddelek navadno razveljavlja. Zato je oddelek moral izdati naredbo, da se po finaci izkazani dohodki od zgradb odbijejo od davčne osnove družbenega davka. V primeru, da more podjetje dokazati, da se je proti odmeri zgradarine pritožilo, bo mogla finančna direkcija pri odmeri družbenega davka odbiti od osnove one dohodke zgradbe, ki so obdavčeni z zgradarino, ne glede na to, ali je v bilanci izkazana večja ali manjša ocena dohodkov. Če je razlika med dohodki (brez zgradb), izkazanimi v bilanci in prijavljenimi v davčni prijavi nastala samo zaradi tega, ker podjetje ne izkazuje stvarne vrednosti, bo finančna direkcija lastniku prostorov odobrila od davčne osnove družbenega davka oni znesek, ki ga je direkcija vzela za osnovo zgradarine.

Splavljanje lesa

Belgrad, 17. okt. m. »Službene novine« *prinašajo pravilnik o pogojih, v katerih se dajejo dovoljenja za splavljanje lesa. Dovoljenje dajejo pristojne oblasti oz. bani. Vsak lastnik gozdov ali lesni trgovec more prositi za pravico splavljanja lesa. Predpisane so nove odredbe o tem, ako mora biti prošnja opremljena in kakšne so formalnosti. Pravilnik nadalje odreja vse podrobnosti za dovoljenje, ki ne sme trajati več kot 20 let.*

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. okt. m. Danes je odpotoval iz Belgrada dolgoletni vojni ataše pri češkem poslanstvu g. polkovnik Vičital, ki je bil v Belgradu skoro 10 let in si je v času svojega bivanja pridobil številne prijatelje, kar se je tudi danes videlo pri njegovem odhodu. Njegovi tovariši jugoslovanski častniki so mu poklonili krasno sabljo z monogramom.

Belgrad, 17. okt. z. Kraljevska vlada je imenovala za častnega konzularnega agenta v Port Saidu g. Djordja Vojvodića.

Belgrad, 17. okt. z. Država bo podprla akcijo, da se razširijo in povečajo ladjedelnice v Kraljevići in Splitu. Merodajni faktorji in strokovnjaki proučavajo sedaj to vprašanje in se bo za rešitev istega pritegnil domač in tuj kapital.

Belgrad, 17. okt. z. Iz Djakova poročajo, da se je tam zrušila napol zgrajena frančiškanska cerkev sv. Antona.

Belgrad, 17. oktobra. m. Včeraj je prisel v Belgrad princ Aditia, brat sijamskega carja. Princ Aditia se nahaja na potovanju po Evropi s svojo soprogo. Proučil bo posamezne policijske sisteme v vseh evropskih državah.

Novi Sad, 17. oktobra. z. Včeraj je prisel v Novi Sad belgrajski nadškof p. Rafael Rodić, katerega je na postaji pričakala katoliška duhovščina. Nadškof p. Rafael Rodić je obiskal danes bana donavske banovine g. Matiča. Razgovarjala sta se o verskem pouku v šolah. Novinarjem je g. nadškof izjavil, da ga veže prijateljstvo z novim donavskim banom še iz Zagreba. G. nadškof se je še isti dan vrnil v Belgrad.

Zagrebske vesti

Zagreb, 17. okt. p. Včeraj je prisel odgovor avstrijske nogometne zveze, v katerem sporoča, da se vrši revanšna tekma Dunaj - Zagreb 16. novembra v Zagrebu.

Zagreb, 17. okt. p. Danes predpolodne je prisel v Zagreb novi vršilec dolžnosti poveljnika armije diviz. general Ljubomir Marič. Na postaji so ga sprejeli številni predstavniki civilnih in vojaških oblasti z generali na čelu.

Zagreb, 17. okt. p. V sredo in četrtek se je mudil v Zagrebu znani ameriški muzikolog Carroll Brent Chilton. Včeraj je odpotoval v Ljubljano in odide nato v Pariz, kjer bo nadaljeval svoje propagandistično delo.

Hmelj

Zatec, 17. okt. as. Kupovalo se je po primernih cenah. Cene so še vedno nespremenjene: 350 - 350 Kč za 50 kg. ekskluzivno 2% prometnega davka.

Asfaltni ksilolitni tlak

patent »Dermas«, patent št. 7237, izvršuje edino SLOGRAD, LJUBLJANA.

Družabnika

sprejme prejšnja Fran Szantnerjeva čevljarska delavnica. Resnemu reflektantu je ista eventualno tudi napredaj. Informirati se: Cankarjevo nabrežje 7.

Umor na ljubljanski carinarnici

V petek zvečer so trije zakrinkani možje umorili blagajnika carinarnice g. Pantelića — Dva smrtna strela — Napadalci izginili brez sledu

Ljubljana, 17. okt.

Nocoj se je v Ljubljani zgodil strašen zločin. Trije zakrinkani možje so udri v blagajnikovo sobo glavne carinarnice ter z dvema streloma usmrtili blagajnika Gvozdena Pantelića, ki je kmalu izdihnil.

Ob četrta na 7 so vstopili v lokal glavne blagajne ljubljanske carinarnice na kolodvoru trije neznanci s krinkami na obrazu. Še preden so se mogli blagajnik, ki je sedel za stekleno steno, dobro ozreti, sta že počila dva strela. Zadet se je zgrudil blagajnik Pantelić M. Gvozden smrtno zadet. Neznanci so takoj nato zbežali brez vsakega sledu.

V sobi je bil poleg blagajnika še njegov tovariš, ki se mu pa ni zgodilo nič hudega. Ta je poklical brž rešilno postajo in policijo. V par minutah je pribrazil rešilni avto in odpeljal težko ranjenega Pantelića v bolnišnico. Ko so ga prepeljali v bolnišnico, je ranjenec sicer še dihal, in zdravilci so mu še nudili prvo pomoč. Vendar je nato izdihnil, preden so ga mogli prenesti v bolnišnico.

Ustreljeni Pantelić M. Gvozden je bil carinik na glavni carinarnici prvega reda v Ljubljani in uradnik II-3 in je s svojo ženo stanoval v Medvodah. Umorjen je bil na sledeči način: Eden od zločincev je ustrelil skozi priprta vrata steklene stene, ki loči blagajno od sobe, drugi pa je streljal naravnost skozi motno steklo v steni. Oba strela sta bila smrtna. Prvi je šel nad levo prso bradavico, najbrže skozi srce. Izstreljek se je ustavil pod desnim rebrišnim lokom. Drugi izstreljek pa je šel skozi želodec in izstopil na desnem boku.

Umorjeni Pantelić je doma iz Belgrada. Njegovo mrtvo truplo je reševalni avto prepehtil na reševalno postajo v Mesini dom, kamor je prihitel polic. zdravnik dr. Avramović.

Ljubljana, 17. oktobra.

Naš poročevalec, ki je obenem z drugimi ljubljanskimi časnikarji prispel na lice mesta, kjer se je ta drzni in za Ljubljano neznašli napad izvršil, je zvedel o tem še naslednje podrobnosti:

V poslopiju carinarnice je soba za dnevno blagajno v prvem nadstropju in sicer takoj, ko pride človek s stopnišč na ozki in dolgi hodnik. Soba z dvema blagajnama je bila predeljena na dva dela z leseno, oziroma stekleno steno. V prvem delu te sobe je stajal v času, ko je bil napad izvršen, 31letni finančni podpreglednik Ivan Kolar, stanujoč na Starem trgu 34. Ta Kolar je edina priča in očividec, kako se je ves napad izvršil.

Kako je bil izvršen umor?

Blagajnik Gvozden Pantelić je po 6. ko so uradne ure že minile, pravkar zaključeval dnevno blagajno in seševal dohodke. Na hodniku pred pisarno je bilo že vse prazno. Le sluga carinarnice Peter Jamnik je hodil po hodniku. Daleč zadaj na hodniku pa je starejša služkinja pometala hodnik.

Finančni podpreglednik Ivan Kolar je pol ure potem, ko je bil napad izvršen, torej neposredno, živče še pod vtisi tega napada, pr-povedoval:

Sedel sem pri mali mizici — pokaže na mizico — v predstobi in čakal, kdaj mine moja dolžnost, da me izmenjajo. Tedaj, bilo je okrog pol 7, se z reskom odpro vrata v pisarno in notri plane najprej srednjevelik mož, oblečen v črno suknjo in črn klobuk. V istem trenutku pa že počí strel iz revolverja, ki ga je imel v roki. Za njim se pririneti v sobo še dva druga moža, oba temno oblečena. Šipa na stekleni steni zažvenketa. Prva krogla je razbila šipo (Kolar pokaže na luknjo v šipi). Skočim k vratom in jih pričnem tiščati, da ne bi mogla onadva notri. Tako sem tiščal proti ometa dvema vratu le za hip, zakaj onadva sta me odrinila, planila v sobo in k vratem v steni. V trenutku sta oba sprožila svoja revolverja, nato pa so se kot vi-hre vsi trije obrnili, planili proti vratom in planili po stopnicah navzdol.

Vse se je odigralo v trenutku,

vse se je odigralo le v enem samem hipu, tako da v hrupu, ki je nastal v moji sobi, sploh prvi hip nisem vedel, kaj se prav za prav godi. Blagajnik Pantelić se je dvignil iz svojega stola, vzkliznil: »Jao!« in se zgrudil na tla ter pričel težko sopeti. Najbrž je bil že tedaj mrtev! — Tako je zaključil Kolar pripovedovanje o dogodku.

Reševalni avto - Policija

Potem, ko so stranke v hiši in uradniki, kolikor jih je še bilo v sosednjih uradih, slišali strele, je takoj nastala na hodniku velika zmeda. Prihiti so ljudje pogledat, kaj se je strašnega zgodilo. Prihiti je tudi dežurni uradnik carine Miroslav Medanič in spoznal, da je Pantelić v zadnjih zdihljajih. Hitro je planil k telefonu in poklical reševalno postajo. Ta je bila takoj na mestu in odpeljala z reševalnim avtom smrtno ranjenega, nezvestnega Pantelića proti bolnišnici. Eden od prihitelih finančnih podpreglednikov, Alojzij Vrhovnik, je stekel na kolodvorsko policijsko stražnico in obvestil o tem službojučega nadzornika in stražnika. Policijski detektiv Grad in za njim detektiv Turin sta takoj prihitela s kolodvora. Obveščena je bila o tem tudi uprava policije, nakar je takoj prihitel na lice mesta okrajni nadzornik Fran Zajdela, ki je slučajno kmel dežurno službo in z njim tudi več detektivov. Takoj na kraju tega drznega napada se je pričela vsestranska in temeljita preiskava. Zaslisani so bili vsi, ki bi mogli o tem napadu kaj povedati.

Mala Bredica popisuje morilce

Roparje je videlo, ko so prišli v poslopje in ko so bežali iz njega, več ljudi. Prebivalci hiše in drugi uradniki pripovedujejo, da so prav taki trije možje že dopoldne ogledovali poslopje in hodili pred temi uradi v prvem nadstropju. Torej so napadalci svoj načrt zelo natančno pripravili. Pri vstopu v poslopje jih je videl sluga Plečko, na vrhu stopnišč v prvem nadstropju sta bila tedaj mala, 9letna Bredica Lenart in njen bratec Srečko, otroka carinskega uradnika Lenarta. Eden

od napadalcev je vprašal Bredico trdo in v srbo-hrvaščini:

»Što se smiješ?«

Nato pove mala Bredica, da so z reskom odprli vrata in vsa prestrašena sta oba otroka čula tri strele. Takoj nato pa so planili nazaj na hodnik.

Napadalci beže

Prihajajoče in bežeče napadalce je opazil na hodniku tudi sluga Peter Jamnik. Napadalci so bežali po stopnicah navzdol, jemale po dve, tri stopnice hkrati, in pri vratih planili mimo osuplega sluga Plečka. Plečko je pozneje povedal, da je napadalec slišal, kako so klicali. Eden je klical: »Tecimo, tecimo!«, drugi in tretji pa sta mu odgovarjala: »Trčimo, trčimo!« In že so izginili za zagrajeno dvorišče skozi vrata ograje in se izgubili v noč. Sluga Plečko je bil zadnji, ki je do sedaj videl bežeče napadalce.

Njegova izpoved je precej važna, ker je policiji še dokaj točen popis napadalcev, zelo njema z opisom, ki ga je podal Ivan V. trenutku ni bilo jasno, če so napadalci bili, ali je morda kaj denarja zmanjkalo. Zato blagajna je iz jekla, srednje velikosti in obita z močnimi jeklenimi ploščami. Bila je zaklenjena, kakor so take blagajne ponavadi, ter jih mora blagajnik odpirati s posebnim ključem in se nato avtomatično same zapro. Ključ od blagajne pa so ležali v šopu na Pantelićevi mizi. Ključ so vzeli v varstvo prisotni carinski uradniki, dokler ne pride šef carinarnice in blagajne ne pregleda. Roparji niso mogli iz blagajne prav nič vzeti, ker je za to primanjkovalo časa in motila ju je tudi prisotnost finančnega podpreglednika Kolarja. Če je bil njihov napad roparskega značaja, bi morali najprej ubiti tudi Kolarja. Ali, ako bi tudi tega ubili, bi s tem opozorili tudi druge, v kolikor jih že niso. Sploh, napadalci so bili v takem položaju, da jim je rop blagajne bil onemogočen.

Pol milijona v blagajni

V blagajni se je nahajalo, kakor vsak dan, okoli pol milijona dinarjev. V tej blagajni se stekajo vsi dnevni dohodki ljubljanske carinarnice in blagajnik Pantelić je blagajno redno oddajal vsak dan sproti centralni blagajni carinarnice.

Pozneje, kake pol ure po napadu, je prišel tudi na lice mesta finančni svetnik Nikola Kostić, šef carinskega oddelka na finančni direkciji. Za njim je takoj nato prišel tudi šef ljubljanske carinarnice inspektor Anton Cigoj. Oba sta ugotovila pri pregledu blagajne, da

ne manjka nič denarja

in da je blagajna v redu. Med detektivi, ki so prišli na lice mesta, je bil tudi g. Podobnik, ki je s pomočjo posebnega praška posnel nekaj prstnih odtisov na vratih. Ta vrata so se zelo težko odpirala in so bila že prejšnje dni pri kljuki nekoliko nalomljena. Vpad napadalcev pa je ta vrata še bolj pokvaril. Policija je tudi fotografirala prostor, kjer je bil Pantelić umorjen.

Opis napadalcev

Sluga Plečko, sluga Ivan Jamnik in finančni podpreglednik Ivan Kolar so podali policiji naslednji opis napadalcev:

Prvi je bil srednjevisok, imel je lep, bel obraz, bil je črno oblečen, imel je dolg, črn plašč, na glavi črn klobuk »na zemljo« z dolgimi kraji in bilo mu je približno 30 let.

Drugi napadalec je bil star tudi približno 30 let in bil je malo manjši od prvega. Oblečen je bil v rjavo obleko, rjavo suknjo in pokrit z rjavim klobukom z navzdol zavihanimi kraji.

Tretji napadalec je bil še manjši od prvih dveh, bil je star tudi približno okoli 30 let, oblečen je bil v dolg, črn plašč, pokrit s črnim klobukom s prav tako navzdol zavihanimi kraji.

Ivan Kolar pove, da medtem, ko so streljali na Pantelića, nobeden od napadalcev ni spregovoril niti besedice. Izpoved male Bredice in sluga Plečka pa dasta sklepati, da je bil prvi napadalec najbrže Slovenec, ostala dva pa Srba ali Hrvat. O drznem zločinskem napadu je bilo obveščeno tudi orožništvo in telefonično, oziroma brzojavno policijske uprave v vseh večjih mestih države. Prav tako tudi orožniške postaje, oziroma policije na večjih kolodvorih, zakaj ni izključeno, da so napadalci še nocoj pobegnili iz Ljubljane.

Značaj umorjenega Pantelića

O osebnosti žrtve tega napada Gvozdena M. Pantelića smo zvedeli naslednje: Star je bil 38 let in je doma iz okolice Kragujevca v Šumadiji. Bil je manjše postave, precej debele, med tovariši pa zelo priljubljen zaradi svoje značajnosti. Bil je tip pristnega Šumadinca. Preden je prišel v Ljubljano, je služboval v Trzinu in ko je bila carinarnica v Trzinu razpuščena — to je bilo pred več ko dvema leti — je bil Pantelić dodeljen ljubljanski carinarnici. Tu je služboval najprej pri raznih carinskih uradih, pred približno tremi meseci pa je prevzel službo blagajnika ljubljanske carinarnice. Pri zadnjih carinskih premetitvah je bil Pantelić službeno prestavljen k glavni carinarnici v Belgrad in bi moral jutri, oziroma v ponedeljek izročiti blagajno svojemu nasledniku, cariniku Koširju. Pantelić se je te dni pripravljal za izročitev blagajne in za odhod v Belgrad. Pantelić je bil oženjen in je s svojo družino stanoval v Sori pri Medvodah, odkoder se je vsako jutro vozil v Ljubljano, po službi pa z večernim vlakom ob 7 k družini v Soro. Poleg žene zapušča še malo deklico. Bilo je znano, da je bil Pantelić skrben družinski oče, ki je zelo ljubil svojo družino. To družino bo njegova smrt zelo težko zadela.

Trije streli

Policija si je vestno ogledala vse okolnosti na kraju napada. Poleg luknje v šipi od revolverskega strela v vmesni steni v sobi je ena krogla, in sicer najbrže ista, prodrla tudi dve šipi na oknu Pantelićeve pisarne. Vsega skupaj so padli samo trije streli. Toliko jih je slišal Kolar in toliko tudi stranke v hiši. V hiši je namreč pet strank in sicer tri spodaj, dve zgoraj, v drugem nadstropju. Policija je našla tudi dve prazni revolverski patroni. Od izstreljenih treh krogel se je ena izgubila na dvorišču pod razstreljenim oknom, dve pa sta ostali seveda v trupu Pantelića. Ena prazna patrona je morala ostati najbrže v revolverjih napadalcev. Na stropu pisarne je videti tudi precejšnjo luknjo, ki pa najbrže ne izvira od revolverskega strela.

Rop ali maščevanje?

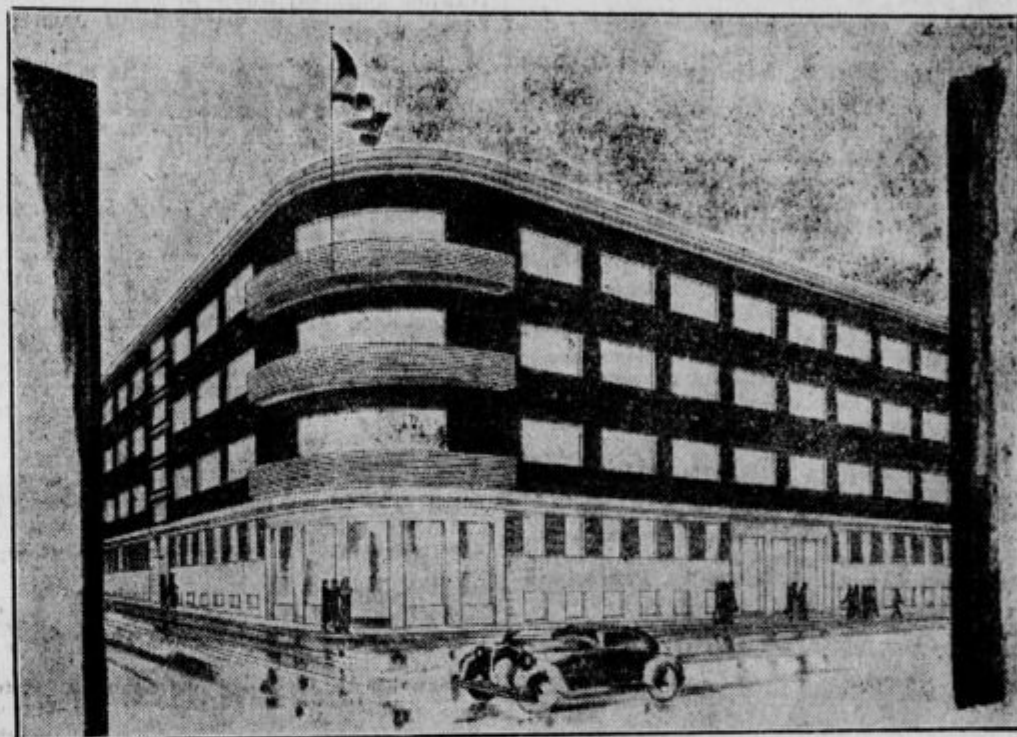
Da se je ta napad sploh mogel izvršiti, je razumljivo, ker so uradi carinarnice zelo obiskovani od občinstva. Poslopje nima prav za

prav nobene kontrole pri vstopu. Tudi ni opaziti v poslopiju nobene straže, čeprav je sicer v poslopiju dosti stražnikov, ki vrše kontrolno službo. Napadalci, ki so si ogledali gotovo že poprej vse teren, so morali natančno preračunati možnost bega. Ves napad kaže, da so morali biti to trije izveščani, drzni napadalci in morda že izkušeni zločinci. Izbrali so si uro, ko so vedeli, da je Pantelić še v uradu, ostali uradi pa so skoraj prazni, in izbrali so si tudi čas, preden se je Pantelić dvignil in odšel. Če so imeli namen, izropati blagajno, gotovo niso računali s tem, da je prisoten vedno kak član finančne straže, in tudi ne z drugo verjetnostjo, da bi morali blagajni najprej odkleniti in šele nato pobrati iz njih denar. Način pa, kako je bil napad izvršen, sam zase govori dosti močnejše za drugo verzijo, da je bil Pantelić ustreljen najbrže iz drugih ozirov, ali da je bil morda komu na poti, ali pa, da se je kdo hotel nad njim osebno maščevati. Značaj Pantelića sicer ni dopuščal dosti možnosti, da bi imel mnogo sovražnikov, ali njegova carinska služba mu jih je prav lahko preskrbela.

Da pa je bil pokojni Pantelić zelo vesten uradnik, kaže dejstvo, da je bil danes dopoldne v Ljubljani glavni direktor carin dr. Konrad Schmidt, ki pa Panteliću ni revidiral blagajne. Torej je Pantelić užival vsestransko zaupanje svojih predstojnikov.

Vest o napadu in umoru Pantelića se je s čudovito naglico razširila po vsem mestu in še celo iz okolice so nas razni radovedneži pozno v noč izpraševali o podrobnostih tega umora.

Palača OUZD v Mariboru

Maribor, 16. oktobra

Palača OUZD na voglu Marjine in Sodne ulice raste; do 1. decembra t. l. bo stavba, ki so jo pričeli graditi dne 15. julija t. l., pod streho. Čisto dogotovljena pa bo spomladi. Dasi je obrat masinelen, je pri delu vendarle zaposlenih do 200 delavcev. Izkopna dela za kletne prostore sta izvršili stavbni tvrdki Kiftmann in Nassimbeni; zidarska dela pa izvršujejo združena stavbna podjetja inž. Jelenec in Slajmer ter I. Živic. Gradbeno vodstvo ima inž. arh. Saša Dev. zasnovatelj načrta, ki je med 30 predloženimi najbolj ustrezala zahtevam gradbenega programa; tehnično vodstvo pa vrši gradbeni tehnik Bernhard. Mizerska dela so prevzele tvrdke Hochnegger, Vihar in Potočnik iz Maribora ter Rojina iz Ljubljane.

Z navedeno stavbo dobimo v Mariboru reprezentativno palačo, ki je zamišljena v duhu metod in sredstev najmodernejše gradbene tehnike. Pri zasnovi je uporabil projektant najnovodobnejša izkustva; konstruktivno posebnost na stavbi so smučna okna, kakršnih v Mariboru doslej nismo imeli. Organizacija stavbe je bila izredno težavna, ker zahteva program pod isto streho združitve vseh

prostorov, ki služijo najrazličnejšim svrham n. pr. kopališče, ambulance, uradni prostori, okrepilišče, poslovni in trgovski lokali ter stanovanjski prostori.

Razporeditev prostorov je sledeča: v kletne prostore pride kopališče, hidroterapija v zvezi s fizikalno in elektroterapijo, prho in kadno kopališče, centr. kurjava, toplotna mrzlovodne napeljave po celi hiši ter mehanska pralnica in likalnica. Trakt ob Sodni ulici je izrabljen takole: polovica za Delavsko zbornico, druga pa za štiri stanovanja; v pritličju bodo štiri poslovni prostori, primerni za odvetniške pisarne. V traktu ob Marjini ulici bo nameščena ekspoziatura OUZD; v pritličju bodo sami ambulatoriji (splošna medicina, kirurgija, otroške bolezni, röntgen in tuberkuloza). V prvem nadstropju bodo ekspoziturni uradni prostori, v drugem nadstropju ambulatorij za kožne in venerične bolezni, zobozdravništvo, okulistiko in laringologijo; v tretjem pa prostori za zdravljenje ponesrečencev.

Zazidava parcele obsega 1800 m². Nova, lepa in reprezentativna stavba bo za Maribor velika pridobitev, graditeljem pa v ponos in čast.

Ivan Roškar — 70 letnik

Sv. Lenart v Slov. goricah.

Letos je obhajal Demosten Slovenskih goric g. Roškar Ivan, minister v pokoju, doma pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah 70 letnico svojega rojstva. Z vztrajno vneto in neprekosljivo doslednostjo se je povselp s svojo prvotno ljudsko-šolsko izobrazbo tako daleč, da mu je zaupal Nj. V. kralj vodstvo poljedelskega ministrstva, potem, ko je že prej deloval v vseh gospodarskih institucijah pri Sv. Lenartu v Slov. goricah in kot deželni poslanec v Gradcu ter državni poslanec na Dunaju, kenčno po preobratu pa v Belgradu. Radi svojega delovanja je bil ob izbruhu svetovne vojne več mesecev pod ključem z drugimi narodnimi mučniki vred v Gradcu.

Roškar Ivan je bil in je še danes pravi ljudski tribun. Vedno in je še danes njegovo geslo: Vse za kmeta. Njegovi govori so navdušili vsakega poslušalca za dobro stvar tako, da smelo trdimo, da so Slovenske gorice po njegovi delavnosti zavedne in napredne tako, kakor dalokatera druga pokrajina. V priznanje njegov zaslug ga je imenovala tukajšnja Okrajna hranilnica za svojega častnega člana ter je poverila izvršitev spominске diplome gospodu profesorju Albertu Sirku. Ta diploma je razstavljena v izloženem oknu tukajšnjega Irgovca Hrstelja Antona. Gospod profesor Sirk je zelo dobro pogodil zamisel. Celokupne Slovenske gorice želijo zaslužnemu možu zdravja in mnogo sreče do skrajne meje človeškega življenja.

Težka nesreča pri delu

Javornik, 16. oktobra.

Dne 16. t. m., okoli sedmih zjutraj, se je v tukajšnji tovarni KID. valjarna Javornik, težko ponesrečil delavec v skladišču Markelj

Gašper, pošestnik na »Poljanah« pri Gorjah. Pri neprevidnem premikanju tov. vozov, kateri so težko naloženi z raznim železom, je Markelj tako nesrečno prišel z desno nogo pod kolo, da mu je zmečkalo dva večja palca na nogi. Trpi hude bolečine in bo bolehal več tednov. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnišnico krajevne brat. skladišnice Jesenice-Fužine. Želimo mu skorajšnjega ozdravljenja.

Vlomilec pod ključem

Vlom v bufet na Rakeku pojasnjen

Rakek, 16. oktobra.

Pred kakimi 14 dnevi je »Slovenec« poročal o vlomu v bufet na kolodvoru Rakek. Tat je bil prav spreten in predrzen, vlom se mu je posrečil, kljub temu da je komisariat z orožniki prav blizu bufeta. V lokal je prišel skozi okno in odnesel denarja v tujih valutah in cigaret za 1500 Din. Pustil pa ni za sabo nikakih sledov, tako da so imeli orožniki težko nalogo, kako mu bodo prišli na sled. Nekaj časa so iskali, potem pa pustili, da se je vse malo pozabilo.

Močno pa so imeli na sumu nekega delavca z Rakeka. Pred par dnevi so se oglasili pri njem in res našli v kovčku škatlo cigaret in par komadov češkega denarja. Seveda so postali namakar strašno radovedni, od kod ima češki denar in celo škatlo cigaret v teh časih, ko je za denar taka sila. Fant se je izgovarjal na vse načine, pa bil je vseeno premočno pripravljen na vprašanja orožnikov, ki jim nobeno pojasnilo ni bilo dovolj jasno — zapleto se je v protislovja in konec vsega je bil ta, da so ga odgnali vkleknjenega v Cerknico, kjer bo najbrž zopet sedel; enkrat je bil namreč radi tatvine že pošteno zaprt, dasi je star komaj 25 let.

In zopet bo šlo nekaj dni — morebiti leto — brezplodno — mimo njegove mladosti.

Kaj pravile?

Stari profesorji so nas tedanje študente učili med drugim tudi to, da je zelo nesposobno, če Slovenci kolne ali se sploh grdo izražajo. Niso nas tega učili na ljubo kateheto, ki nas je učil, da je preklinjanje greh. Bili so to v veliki meri svobodno miselnosti in napredni gospodje, četudi niso svoje naprednosti študirali iz »Jutra«. Toda bili so dostojni mošči, ki so hoteli, da bi tudi slovenski naraštaj imel dovolj srčne kulture.

Kaj bi ti naši stari pedagogi rekli sedaj? Tedaj so nas jantije navajali na dostojnost; kdo bo pa učen dostojnosti današnji mladi ženski rod? Včeraj popoldne srečam elegantno frkljo v družbi dveh ravno takih katehetov. Ne vem, kaj važnega so govorili, kar bi mene moglo zanimati. Toda za uho me je udarila beseda iz dekletinih ust: »Prokleto baraba!« Včasih bi nobena spodrečana takaj beseda, ko je gnoj kidala, ne bila izstila kraj dekla. Včeraj sem to slišal iz ust moderne gospodične na promenadi. Pa pravijo, da je srčna kultura odveč. Da je telesna kultura vse! Pojdite no, gospodje! Vseh skupaj nas mora biti sram take kulture, kakršna se pojavlja dandanes! Zadnjič je bilo v vlakcu. Vračala se je od neke v Ljubljano večja zelo mešana družba mladih, športno oblenjenih ljudi. Bili so glasni, da je bilo kaj! Naj bodo veseli, mladi so! Dekleta so bila glasnejša kakor jantije. No, v božjem imenu! Toda ta dekleta so klajala glasneje ko jantije! »Daj mi no flašo, če je še kaj notri... O ti hudič ti, ves šnops si požrl!«

Ko smo včasih hodili kot mladi jantije, polni idealov mimo tedanjih ljubljanskih šnopsarij, v katerih so se zbirali ljubljanski šnopsari ali barabe — kar je bilo tedaj eno in isto — nam je včasih priletele take besede na uho. Bilo nam je to kakor glas izpod zemlje. Danes mlada dekleta, slovenska dekleta, nobel in šik opravičena ter moderno vzgojena — govorijo, kakor glas izpod zemlje. Duh bezne, ne pa duh kulture!

Pa pojdite na športno igrišče! Tam boste doživljali čudesa svoje vrste!

Ne, gospodje! Telesna kultura, brez srčne in duhovne golla mladi slovenski rod! Cavaletti consules! Sicer pa, kakor si boste postilali, tako boste težali! To velja tudi za tiste, ki vodijo vzgojo mladine in usodo domovine!

Vlomilčeva smola

Črna, 16. oktobra.

V »Slovenec« z dne 23. m. m. sem poročal o požigu in ropu v Črni. Požigalec je še vedno neznan. Okrog roparja, ki je črnjanski komar, g. Ivanu Geršaku med tem, ko je ta pomagal gasiti goreče poslopje pri g. M. Punzenbergerju, vlomil v zaklenjen miznico ter ukradel 12.500 Din gotovine in hranilno knjižico, glasečo se na 10.000 dinarjev.

Včeraj je namreč g. Ivan Rezar, mizarski mojster v Črni, pod skladovnico svojega lesa, ki ga ima zloženega za bližnjim plotom, našel 10.500 Din. 100 stotakov je bilo zavitih v žepni robec, 5 stotakov pa je ležalo vrh robca. Na denarju je še bil papirnati trak z lastniškovo štampiljko. Pošteti najditelj je denar izročil takoj orožništvu, a to oškodovanemu lastniku. Manjka pa še hranilna knjižica in 2000 Din, ki jih je tat dal najbrž svojemu pomagalcu.

Iz najdenega robca se bo dalo kaj sklepati, in mogoče še celo dognati pravega lastnika ter obenem pravega tata. Počasi se bo izvedelo mogoče še ime njegovega pomočnika.

Clovek, ki je bil osumljen te tatvine in aretiran, je še v zaporu in baje se ni priznal. Proti aretiranimu pa govori tole dejstvo: Če bi bil kdo drugi ukradel in denar shranil začasno tam, kjer so ga zdej našli, bi ga bil v treh tednih gotovo že drugan prestavil. To ga pa ni mogel, ker je zaprt. Toda to je le posredni dokaz.

Sreče pa res nima s tem denarjem — kdorkoli je že — zaprt bo bogve kako dolgo še, a ko bo zopet prost, ne bo imel kaj v roke vzeti. Treba bo pač začeti delati, nadvse skromno živeti in štediti, kakor moramo drugi.

Koledar

Sebota, 18. oktobra: Luka, evangelist.

Osebnosti

— Poroka. V torek sta se poročila na Viču g. Jože Lojk, uradnik Priv. agrarne banke v Belgradu in gđ. Mara Koščakova. — Novoročencema naše iskrene častitke!

Mala kronika

★ Misijonska nedelja. Nedeljo, dne 19. okt. praznuje po želji sv. Očeta Pija XI., ki se po pravici imenuje misijonski papež, ves svet kot misijonsko misijonsko nedeljo. Danes, ko je misijonski problem edini, ki more rešiti svet pred pretečo materializacijo vse duhovnosti, ki z naukom ljubezni edini zmoro ublažiti razpaljene strasti narodov vsega sveta in pripomoči do mirnega sožitja narodov je skrajni čas, da se vsi krščanski narodi seznajajo v misijonskim problemom in z molitvami, žrtvami in darovi pomagajo misijonarjem pri delu, ki oznanjajo vero vanj, kateri je s svojo smrtjo odrešil vse narode, kateri želijo, da se izveličajo vsi narodi, ki hočejo pravice, enakopravnosti, in kateri s svojim naukom ustvarja mir. Naj se tudi Slovenija pridruži narodom, ki hočejo Kraljestvo božje in naj pomaga graditi Kraljestvo božje z molitvijo in darovi, ki so prav to nedeljo še prav posebno primerni. Pridno pa naj sega tudi po misijonskem branju, ki ga bo povsod dobiti.

★ Predrzen slepar. Neki Vinko Horvat, podpisuje se tudi Vinko Horos, hodi po Sremu in v okolici Novega Sada s katalogom mizarske tovarne Erman & Arhar v St. Vidu nad Ljubljano ter ponuja raznim trgovcem pohištvo po smešno nizki ceni. Ima štampiljko z naslovom: »Erman & Arhar importno podružnica Ljubljana, Zorina 66«, ter se mu je posrečilo že mnogo ljudi oslepiti za lepe zneske od 200—600 Din, katere vzame kot pred-ujem na račun pohištva, ki ga pričakuje naročnik navadno v teku osmih dni. Slepar nato izgine in se pojavi v drugem kraju. Naročnik se veseli dobre kupčije in čaka 14 dni. Ker pa ni blaga in tudi poitnika od nikoder, piše v Ljubljano na omenjeni naslov ogorčeno pismo. V Ljubljani pa ni trdke s takim imenom in tudi Zorine ulice 66 ne pozna noben pismonoša. Zato pridejo taka pisma vsa v St. Vid v roke trdki Erman & Arhar, ki je te dni zadevo izročila orožnikom. Trdka nam poroča da nima nikakega zastopnika na jugu države ter da prizna samo naročila, podpisana od enega izmed obeh družabnikov.

★ Službe banovinskih cestarjev. Banska uprava razpisuje ponovno v območju okrajnega cestnega odbora na Vranskem tri službene mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1. mesto na banov. cesti Rečica—Novi Klošter od km 0,00

do km 4,590. — 2. mesto na banovinski cesti Latkova vas—Sv. Pavel—Trbovlje in sicer eno mesto od km 3,463 do km 8,900 in 1. mesto od km 8,900 do km 11,464. Dalje 1. mesto na banovinski cesti: Goranja Radgona—Ptuj—Rogatec od km 6,500 do km 13,200; 1. mesto na banovinski cesti: Hrastovec—Sv. Barbara—Vurberg od km 0,00 do km 6,00. 1. mesto na banovinski cesti: Sv. Lenart—Sv. Rupert—Selece od km 500 do km 10,500. Prosilci za mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2 uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih prejemkih in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 50 let. Lastnoročno pisane in s kolkom za 5 dinarjev kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilagami, je predložiti najkasneje do 31. okt. 1930 po okrajnem cestnem odboru banski upravi v Ljubljani.

★ Razpisani cestarski službi. Kranjsko okr. načelstvo razpisuje: Na osnovi člena 2 in 3 uredb ministra za zgradbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih z 21. V. 1929, št. 14.633 razpisujem dve mesti državnih cestarjev-delavcev na progi državne ceste št. 2 km 664,5 do 671,5 s sedežem v Zupah in km 681,5 do 671,5 s sedežem v Hrušici z mesečno plačo 600 Din in stanovanjsko doklado 100 Din mesečno. Pravilno kolkovane prošnje je vložiti s potrebnimi kolkovanimi prilagami v smislu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih pri tehničnem oddelku okraj. načelstva v Kranju do 20. novembra 1930. Vpoštevali se bodo le prosilci, kateri so oddali kaderski rok in kateri niso mlajši od 23 let in ne starejši od 30 let. Natančna pojasnila daje pisarna tehničnega oddelka v uradnih urah.

★ Nesreča na žagi. Na vodni žagi Franja Pečnika v Podlogu št. 8 pri Velikih Laščah se je včeraj popoldne pripetila težja nesreča. Delavca Alojzija Jamnika je žaga zagrabil za rokak in mu zlomila desno roko. Včeraj popoldne je bil pripeljan v ljubljansko bolnišnico.

★ V krsti oživel. V Stari Ečki pri Vel. Bečkereku je te dni ondotni gostilničar Stefan Ivanjica umrl. saj ljudje so mislili, da je umrl. Zaspal je, pa se ni več prebudil. Zena ga je

klicala, tresla. Vse zaman. Poklicala je ljudi, ki so ga ongovili, Stefan se ni ganil. Umrl je, pa je in so ga preoblekli, umili, obrihali, ga položili v krsto, za njim jokali, morda tudi molili, ga krpili in v krsto zabili. Čakali so le še na pogreb. Naenkrat se jim je zazdelo, da v krsti nekaj poka. Poslušniki so in začutili tudi težko dihanje iz zaprte krste. Brž so jo odprli. Stefan Ivanjica je čudno gledal in povpraševal, kaj pravzaprav se godi. Srečen je lahko, da ga niso živega zagrebli.

★ Propagandna brošura »Dolenjska metropola Novomesto« je izšla.

★ Molitve po sv. maši (po novem cerkvenem obredniku) slovensko-latinske so izšle in se dobe v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena komadu na kartonu Din 4.—.

★ V zakramentu vse sladkosti. (Tantum ergo) za mešani zbor z orglami, zložil dr. Franc Kimovec. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din. — Zbirka obsega 14 blagoslovov napevov, in sicer 2 koralna in 12 figuralnih. Razen koralnih napevov so drugi vsi novi, zelo zanimivi, pevni in lepi. Tudi blagoslov po rimskem obredu se bo vršil v slovenskem jeziku, na kar cerkvena predstojništva opozarjamo in te sploh toplo priporočamo.

★ Pokropi me. Osem spevov za kropljenje z blagoslovljeno vodo. Za eno- in večglasen mešani zbor z orglami. Založil dr. Franc Kimovec, stolni kanonik v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Part. 12 Din, glasovi po 5 Din. — V kratkem izide nov cerkveni molitvenik in se bo ta obred vršil v slovenskem jeziku. Opozarjamo cerkvena predstojništva na izdajo omenjenih napevov.

★ Pevska založništva in zborni, ki si sami oskrbujejo litografirane pevske glasove, opozarjamo, da je slovenski skladatelj H. O. Vogrič v Mariboru izvršen prepisovalec s kemično tinto. Kdor ima kako tako delo, naj mu pošlje note v prepis.

★ Nagrobne spomenike najceneje v najnovjših oblikah dobite pri kamnoseško-kiparskem podjetju Franjo Kunovar, pokopališče Sv. Križa, Ljubljana.

Redukcija rudarjev v Črni

Črna, 16. oktobra.

Za rudarje v Črni prihajajo težki dnevi. Ni bilo dovolj, da se je obratovanje omejilo na pet delovnih dni v tednu, zdaj so nekaterim delavcem naznanili še, da bodo ob koncu tega meseca reducirani. V prvo skupino reduciranih pride zaenkrat 48 rudarjev. Obratno vodstvo sicer skuša izbrati najmanjše zlo ter je naznanilo odpust zdaj še samo neoznanjenim delavcem in nekaterim oženjenim, ki pa nimajo otrok, vendar to zla ne omili dovolj, kajti vpricho toliko brezposelnosti, ki vlada povsod, se po pač težko komu posrečilo najti zopet zaslužek.

V okolici Črne je glavna pridobitvena panoga — les. Znano pa je, da je cena lesa znatno padla; nekateri ga imajo velikanske skladovnice, a ga niso prodali, dokler se mu cena vsaj kolikor-liko ne zviša, kajti podiranje in žaganje ali te-

sanje lesa stane toliko, da se nikakor ne izplača dati ga za današnji ceno; event. dobiček pri lesu imajo danes še samo lesni trgovci, producent t. j. kmet pa samo delo in izgubo.

Reducirani rudarji torej nikakor ne morejo upati, da bi dobili delo in zaslužek v gozdovih pri podiranju in spravljanju lesa, vsaj dokler se konjunktura za les ne izboljša. Kakšnega drugega zaslužka pa tukaj ni. Kako težko je dobiti delo pri kakem drugem podjetju, bodisi v naši ali v kateri drugi državi, pa je itak znano. Kaj bo šele tedaj, če bo tej redukciji sledila še druga, tretja itd., ali če se obrat končno sploh ustavi?

Če industrijski delavci, ki nima nič drugega kakor svoje roke, izgubi delo, izgubi s tem vse, kar ga preživlja. In če se to zgodi celo tik pred zimo, se pa danes, ko je po svetu toliko brezposelnih, lahko reče, da so zanj nastopili zares črni dnevi.

Ljubljana

† Štefan Krhne

Ljubljana, 18. oktobra.

Včeraj smo morali sporočiti našim bralcem žalostno vest, da je v splošni bolnišnici umrl g. Štefan Krhne, računski uradnik pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani. Ta vest je pretresla vse, ki so tega ljubeznivega in dobrega moža, pristnega Vipavca poznali, zakaj prijatelj je imel pokojnik mnogo, ker mu je vsak znanec bil obenem tudi prijatelj. Mož čiste srece, brez vsake najmanjše zahrbtnosti, do vsakega odkrit in prijazen, vedno pravičen vsakomur ustreči, kdor ga je prosil za uslugo. Pokojnik je bil 10 let blagajnik Družabnega kluba in je te svoje posle skrajno vestno vršil. Njegovi prijatelji so hoteli to 10 letnico te dni praznovati, ali Krhne je moral v bolnišnico. Ko je bil Krhne že v bolnišnici, je bil na zadnjem obnem zboru izvoljen enajsti za blagajnika.

Pokojnik je bil tudi vnet motociklist in je agilno deloval pri ljubljanskem motoklubu. Skoro pri vseh društvi, pri katerih je deloval, se je poznala njegova izredna delavnost in vnetost za stvar. Bil pa je pravi vseznalec. Kakoli so društva pričakovala od njega in ga prosila, vse je naredil. Bil je izredno spreten slikar.

Manj znano pa je bilo, da je bil pokojnik tudi spreten izumitelj in da je iznašel mnogo stvari v strojni tehniki in raznih praktičnih novostih, ki bi se nekatere prav gotovo dobro obnesle, če bi jih dal pokojnik patentirati in bi jih industrijsko izrabili. Ali pokojnik je svoje izume hotel vedno in vedno spoštljivo in je neprestano studiral, kako bi to ali ono reč zboljšal. Njegovo znanje mehanike je bilo čudovito in je znal popraviti n. pr. vsako stvar od ure pa do še takšnega stroja. Vse to svoje znanje pa si je pridobil le s svojo marljivostjo in z razumom.

Pokojnik je dovršil gimnazijo v Ljubljani in je potem studiral tudi nekaj časa na univerzi na Dunaju. Nato pa je vstopil v službo pri finančnem ravnateljstvu, kjer so ga cenili kot izredno zmognega in vestnega delavca. Prijatelji bodo blagum Stefanu Krhnetu, bratu postojanskega dekana Franceta Krhnetu, ohranili trajen spomin.

Njegov pogreb bo danes ob pol 3 popoldne iz dež. bolnišnice.

Naj mu sveti večna luč!

Prvošolec pod avtomobilom

Ljubljana, 17. oktobra.

Huda nesreča pred realko. Danes ob pol 1 popoldne, ko so se vsi dijaki iz poslopja realke v Vegovo ulico, se je pripetila pred realko težka nesreča. Pred poslopje je privozil neki avto in zavozil v gručo dijakov. Majhen dijaček je pri tem zasled z nog pod kolesa avtomobila. Na obupen križ povozenega dijačka se je avto ustavil in ponesrečenca so potegnili izpod koles. Avtomobilsko kolo mu je šlo čez levo nogo in mu jo strlo. Poškodba je izredno težka, zakaj dijak je zlomljena kost predra kožo in je ponesrečenec celo krvavel. Povozenec je 11 letni dijak I. realke Ivan Plevelj, sin pokojnega policijskega nadzornika Plevelja. Ravnatelj realke g. Mazi je telefoniral takoj na reševalno postajo, in reševalni avto je prepeljal fantka v bolnišnico. Bati se je pri tej poškodbi kakih komplikacij, da ne bi deček zgubil noge.

Največjo izbiro

kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane od najceneje do najdražje in sicer sive, rujave, modre i. t. d. nudi edino le tvrdka z železino

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana

Sv. Petra cesta 35

◎ Koncert solistinj, mezzosopranistinj g. Marije Cepić-Novakove bo v ponedeljek 20. okt. ob 20 v Filharmonični dvorani. Na programu so izbrana dela-samospevi jugoslovanskih avtorjev in pa nekaj narodnih pesmi iz zapuščine Stanka Vraza, katere izidejo prihodnji mesec v samozaložbi g. kapelnika Niko Stritofa, ki je priredil te pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja za koncertno uporabo. Te pesmi iz Vrazove ostaline so pravi biseri, do sedaj skoro popolnoma nepoznani in bodo prav gotovo v bodoče stalno v repertoarju naših najboljših pevcev. Predprodaja vstopnic po običajnih koncertnih cenah v Matici knjigarni.

◎ Berači so se ustrašili. Nove ostre naredbe policije in mestne občine proti beračenju so dosegle vsaj viden uspeh, čeprav revščine, vzroka beračenja, najbrže niso odpravili. Medtem, ko je bilo zadnji petek aretiranih 20 beračev, jih je bilo včeraj na »beraški dan« aretiranih samo 5. Berači so se torej ustrašili.

◎ Nesreča v tovarni. Delavko Marijo Pajnič v tovarni je včeraj popoldne pri delu zagrabil stroj za desno roko, in ji zmečkal prste, zdravi se sedaj v bolnici.

◎ Nezvest uslužbenec. Pri pekarskem mojstru Josipu Šašku na Celovski cesti je bil nekaj časa uslužben 30 letni V. V. iz Dornberga na Gorškem. Vovčena je bil izučen kleparski pomočnik, pri Šašku pa je služil za slugo in je inkasiral zanj denar. Te dni je pri neki branjevki inkasiral srednji znesek za kruh in z njim pobegnil, Obenem pa je pustil pri Šašku tudi manjši dolg. Obenem je Vovčena prevaril tudi devljarskega mojstra Josipa Prešerna v Tržni ulici 5 za par novih čevljev, vrednih 200 Din. Vovčena je pobegnil neznan kam.

◎ Še eno kolo ukradeno. Tatovi koles so res pridno na delu. Ta teden so tavine koles stalna rubrika v dnevnem časopisu. V četrtek jutraj je bilo tiskarju Josipu Dovjaku, stanujočemu v Kozarjah ukradeno izpred uršulinske cerkve 1.900 Din vredno kolo znamke »Gorec«.

◎ Vsega priporočila vreden akademik bi si v težkem gmoletnem položaju rad pomagal z instrukcijami iz realno-gimnazijskih predmetov. Prijave se sprejemajo v uredništvu.

◎ Bukova drva, trboveljski premog in koks pri tt. »Kurov«, Dunajska 33, tel. 3484 (Balkan).

PARIŠKI

IN DUNAJSKI MODELI

v plaščih in oblekah za dame dospeli pri FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ul. 9. Ogromna izbira! Brezobvezen ogled!

Celje

◎ Poziv hišnim posestnikom! Jutri praznuje Celje pomemben dan. Prezvišeni vladika lavantinski bo jutri prikladal božji blagoslov nad novim umotvorom genija Plečnika, s katerim dobi Celje eno arhitektonski in estetski najdovršenejših stavb. Poleg tega se vrši jutri v novi dvorani palače Ljudske posojilnice prosvetni tabor, ki se ga bo v velikem številu udeležilo prebivalstvo vsega celjskega in sosednjih okrajev. Končno bo jutri praznik ene najodličnejših slovenskih zadrug, Ljudske posojilnice, ki stopa z dovršitvijo palače v novo dobo za Celje in široko celjsko okolico plodovitega in koristnega dela. Dovolj je tedaj razloga, da se jutrišnjemu slavlju v novi palači pridruži vse Celje. Radi tega prosimo, da hišni posetniki, ki simpatizirajo s tremilijni našega združništva in prosvete ter hočejo pozdraviti tudi našega nadpatrijarha, katerega navzočnost daje prireditvi še poseben poudarek in sijaj, izobesijo jutri državne zastave.

◎ Popravljam. Pred časom smo v poročilu o cerkvenem koncertu mariborske Glasbene Matice omenjali, kako je bil koncert v Celju slabo organiziran ter v tej zvezi omenjali koncertno posredovalnico celjske Glasbene Matice. Resnici na ljubo ugotavljamo, da podlagi naknadno nam prijavičenih dejstev, da koncertna posredovalnica celjske Glasbene Matice ni imela z organizacijo koncerta nobenih stikov.

◎ Dvoje poštenih in dobro vzgojenih gospodičen se nahaja še dalje časa brez službe. Nimata sicer nikake posebne ali specialne izobrazbe, vendar sta s samovzgojo dosegli toliko, da sta zmogni opravljati posle blaginjičarke v kakih trgovini ali pa posle pisarniških pomočnic. Radi okolnosti sta navezani na službovanje v Celju. Prosimo vsakogar, ki bi jima mogel od pomoči, da se obrne na podružnico »Slovenec« v Celju, Cankarjeva 4.

◎ Zlat pristan s 8 rdečimi kamni je izgubila neka gospa v sredo, 15. t. m. dopoldne na poti od hotela »Skobernec« na ljubljanski cesti proti Zalcu. Pošten najditelj naj pristan odda v podružnico »Slovenec« v Celju.

◎ Pa le ni ušel, Franc P. je doma tam nekje v Brežicah. Po poklicu je menda soboslikar, a je bil zadnje tedne uslužben v Celju. Živel je lepo mirno in v trdni nadi, da je srečno ušel posledicam starih grehov, ki jih je zagrešil v Karlovcu. Pa voh očesa postavse seže daleč in tako so izvolili tudi Franceta. Včeraj so ga na podlagi poročila iz Karlovca aretirali in mu povedali, da je ukradel v Karlovcu svojem delodajalcu skupno z nekim V. 2.400 Din. France ni nič tajil, le to je rekel, da je pravzaprav njegov tovariš v tem slučaju večji grešnik. On da je denar ukradel, nato pa sta se z avtom odpeljala do prve postaje izven Karlovca in odražala v Celje. Francetu nič kaj ne verjamejo, ker bo menda le on glavni krivec in vtačnik so ga v Lukno.

◎ Iz celjske bolnišnice. Mastnak Eliza je že 71 let stara in gospodinja svojemu sinu v Gaberju. Včeraj jutraj je doma tako nesrečno padla, da je dobila poškodbe na desni roki in je morala v bolnišnico. — Umrl je dne 16. t. m. redov 7. čete 33. pešpolka Kokič Mate, dne iz Pridraga v Dalmaciji, star 23 let. — N. p. v. m. l.

◎ Iz mestnega avtobusnega podjetja. Iz Šostanja skozi Sent Janž v Celje bo vozil v nedeljo, dne 19. t. m. k blagoslovitvi palače Ljudske posojilnice v Celju poseben avtobus mesta Celja ter bo jema na običajnih postajah do Celja s seboj udeležence. Iz Šostanja bo odhajal ob 8 popoldne. Cene bodo običajne. Ako bi se dopoldne oglasilo dovolj reflektantov, bo vozil avtobus tudi popoldne nazaj.

Osvetžite se s kopeljo, kateri ste dodali eno od naravnih blagoslovitvi soli za kopanje: Isla Eau de Cologne Badesalz, Isla Chypre Badesalz, Isla Koniferen Badesalz. Izvrstno diše in osvetojuje, izvanredno dobro deluje na kožo in na splošno občutek. Dobivajo se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Za Jugoslavijo: PARACELsus k. d., Zagreb 3.

Kaj bo danes?

Drama: »Razbojnik«. Izven.

Opera: »Pri treh mladenkah«. Ljudska predstava. Izven.

Ljudski kino Glinec: Ob 8 komičen film »Pot skozi okno« (Buster Keaton).

Nočno službo imajo lekarne: Mr. Sužnik, Marjini trg 5, in Mr. Kural, Gosposvetska cesta 10.

—

◎ Družabni klub v Ljubljani vabi svoje članstvo, da se polnočevno udeležijo pogreba rajnega blaginjaka g. Stefana Krhnetu, ki bo izpred mrtnišnice splošne bolnišnice danes v soboto dne 18. t. m. ob pol treh popoldne. — Predsednik.

◎ Gg. cerkvenim pevovodjem v Ljubljani. V smislu sklepa zadnje seje Cecilijinega društva v Ljubljani dne 17. oktobra 1930 vabim vse ljubljanske cerkvene pevovode na važen kratek razgovor jutri v nedeljo dne 19. t. m. ob pol 12 dopoldne. Pred škofijo 12/1. — Msgr. Stanko Premrl.

◎ Člane družabnega kluba obveščam, da radi smrti g. Stefana Krhnetu odpade nočojni kegljaški večer. Redno kegljanje se torej prične prihodnjo soboto dne 25. t. m. v restavraciji Miklič. — Načelnik.

Maribor Torišče plemenitih src

Ob zaključku sezije pri počitniški koloniji na Pohorju.

V Počitniškem domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju je bilo v letošnji seziji oskrbovanih skupno 384 otrok, od teh 205 dečkov in 179 deklic. — Otroci so bili iz sledečih krajev: iz Maribora 292, iz ostalih krajev dravske banovine 45, iz Varaždina 37 in iz Trsta 10 otrok. Od oskrbovancev je bilo 62 sirot iz zavodov, 78 otrok iz ubožnih delavskih slojev, polusiroti in rejencev, 105 otrok iz podružniških slojev, železničarjev, poštarjev, stražnikov itd., 53 uradn. otrok, 39 otrok trgovcev, obrtnikov in drugih samostojnih poklicev ter končno 47 otrok iz mešanih slojev iz Varaždina in Trsta. Za stranke brezplačno vzdrževanih je bilo 228 in sicer 113 na stroške banske uprave in Rdečega križa in 115 na stroške mestne občine mariborske. Dalje je bilo vzdrževanih za delno plačilo s podporo banske uprave 86 in na lastne stroške 70 otrok.

Po odhodu otrok s kolonije delo tam ni prenehalo. Najprej se je spravil v red vse obilen inventar ter se je takoj pričel z dopolnilnimi deli. Tako so se že v septembru obile vse tri barake z deskami, da bodo toplejše in proti vetru bolj zavarovane. Isto se bo napravilo z veliko obedno lopo.

□ Prof. Warnier v Mariboru. Francoski krožek priredi jutri ob 20 v dvorani Prosvetne zveze na Aleksandrovi cesti 6 sestanek, na katerem predava R. Warnier, profesor francosčine na zagrebški univerzi, o Algeriji. Predavanje ponazarjuje lepe projekcijske slike. Prijatelji francoskega jezika dobrodošli. Vstopnine ni.

□ V Mariboru se imudi te dni namestnik višjega državnega tožilca dr. Avgust Munda iz Ljubljane, ki vrši inspekcijo pri tukajšnjem državnem tožilstvu.

□ V važnih okrajnih gradbenih zadevah se je mudil včeraj v Ljubljani pri vršilcu banskih dolžnosti dr. Pirkmajerju načelnik tukajšnjega okrajnega cestnega odbora Franjo Zebot.

□ Smrtna kosa. V splošni bolnišnici je umrl v starosti 77 let vpokojeni pismošoj Janez Spendl. Pogreb blagega pokojnika bo danes ob 15 iz mestne mrtvašnice na mestno pokopališče v Pobrežju.

□ Lastno ženo zabodel z nožem. Delavec Anton Ribič, star 31 let, se je leta 1925 poročil z Julijano Skrinjarjevo iz Obreža. Vendar se je prav kmalu pokazalo, da se ne razumeta. Po devetih mesecih sta šla narazen. Dne 4. maja t. l. je Ribič obiskal svojo ženo, ki je odslej živila pri svojih starših v Obrežu. Ko je Ribič odhajal, je svoji ženi dejal, naj mu ob slovesu da roko, česar pa ni hotela storiti. Radi tega je Ribič segel po nožu ter jo zabodel v prsa tik nad srcem. Poškodba je bila tem nevarnejša, ker se je rana začela gnojiti, radi česar traja zdravljenje precej dolgo. Včeraj se je proti Ribiču vršila obravnava v dvorani 53. Obtoženec je bil obsojen na 3 mesece strogega zapor.

□ Pajman — na varnem. O 26 letnem kaznjencu in artistu Josipu Pajmanu, o njegovem izvirnem poizkusu samoumora in pobegu iz bolnice, smo že poročali. Včeraj pa se je dogodilo, da so ob državni meji pri St. Iliju zalotili četverko, obilno otovoreno z nahrbtniki; tri izmed njih je pobrala noč, enega pa so ujeli. Bil je — Josip Pajman; sedaj je zopet v kaznilnici. 18 mesecev zapora je imel odsedeti in triletni naknadni pridržek ga je še čakal. Preje. Sedaj je situacija precej drugačna. Navržena mu bo še nekaj radi pobega.

□ Vozni red na dan Vseh svetnikov. Ob obisku grobov na Pobrežju na dan Vseh svetnikov dne 1. novembra t. l. se od 12. do 19. ure brez-pogojno prepoveduje vožnja vsem vrstam vozil po Pobrežki cesti, t. j. od začetka državnega mostu na Kralja Petra trgu do pokopališča. Vozovi, namenjeni na obe pokopališči, naj vozijo eventualno po Tržaški cesti in Nasipni ulici do Pobrežke ceste, kjer se ustavijo.

□ Zlo prevare. 39 letni Henrik F. iz Dobranja je bil do leta 1921 lastnik trgovine z mešanim blagom v Mariboru. Pozneje je moral svojo trgovino opustiti. Ostale so mu še samo štampiljke, ki se jih je tudi vnaprej posluževal pri raznih naročilih. Od tovarnarja F. Šibenika v Ljubljani je prejel raznih dišav v skupni vrednosti 1170 dinarjev; Henrik F. pa ni poravnal kupnine in je blago odprodal strankam. Na sličen način je prevaril to-rano kremo »Proja« v Ljubljani ter jo oškodoval za 1407 dinarjev; tudi tvornico »Užeta« v Stari Palanki je na isti način oškodoval za 2.997 dinarjev. Vsi ti slučaji so se zgodili v času od novembra 1929 pa do marca 1930. Včeraj je Henrik F. sedel na zatožni klopi. Obtoženec je bil obsojen na 5 mesecev strogega zapora, 300 Din denarne globe in 2 leti izgube častnih pravic.

□ V mestnem parku bo jutri ob pol 11 do 12 promenadni koncert, v slučaju lepega vremena. Svira »Drava«.

□ Novo lekarno dobimo v Mariboru; bo to lekarna OUZD, ki bo imela svoje prostore v novi palači OUZD na voglu Marijine in Sodne ulice.

□ Iz kleti tukajšnje tvrde »Kokra« je v času od aprila do junija t. l. odnesel 20 letni tapetnik Maks K. 11 moških sraj, moški plašč in druge predmete v skupni vrednosti 956 dinarjev. Včeraj se je Maks K. zagovarjal pri tukajšnjem okrožnem sodišču. Priznava dejanje. Soobtožen je bil tudi 29 letni delavec Ivan O. iz Pesnice, ker je kupil večino ukradenega blaga, dasi je moral vedeti, da je blago spričo zelo nizke cene pridobljeno s kaz-nljivim dejanjem. Maks K. je bil obsojen na 1 me-sec strogega zapora, Ivan O. pa na 1 mesec strogega zapora in 120 Din globe.

□ Prekinitev električnega toka. Jutri v nede-ljo prekine Falska elektrarna od 7 do 9 dopoldne dobavo električnega toka za vsa mestna omrežja. Omrežje se smatrali pod napetostjo.

□ V spomin mučeniške smrti Vladimirja Gor-tana bo jutri ob 11 v stolni cerkvi žalna sv. maša.

Nov način zdravljenja reumatizma, protina in išiasa

Revmatizem, protin in trganje v členkih so posledica zbiranja mokraćne kisline v krvi. Tegal odstranjuje ta škodljivi strup in uničuje s tem direktno korenino zla. S tem ponehajo takoj tudi najhujše bolečine. Tegal-tablete so preizkušene na klinikah. Dobrodejni učinek Tegara je vestransko priznan. Tegal deluje naglo in zanesljivo proti revmi, protinu, išiasu, hripi, nervoznosti in glavobolu kakor tudi proti prehladu. Če se jemljejo tablete takoj v začetku bolezenskega pojava, pomagajo takoj. Tegal-tablete niti najmanj ne učinkujejo kvarno na želodec, srce in ostale organe. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Les sta v ta namen blagohotno prispevala grof Attems iz St. Bistrice in g. Viktor Glaser iz Ruš. Posebno mnogo opravka daje gospodarstvo. Pri obširnem zelenjadnem vrtu je v delu nov plot, da ne bodo hodili tja v goste nepovabljeni zajci, ki so kaj hitro pogruntali vrtno dobroto. Poljski pri-delki so že pospravljeni. Posebno lepo je uspel oves, ki je bil pognojen z umetnim gnojilom »Nitrofoskal«, katero je prispevala tovarna v Rušah. Domači kmetje se niso mogli nadevati lepo uspelemu ovsu, ki je v trikratni meri prekosil običajno tamojšnji rast. Tudi krompir, ki je bil istotako le umetno pognojen, je uspel tako lepo, da ga vse ob-čuduje.

Odbor društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine bo tudi za naprej tesno sodeloval s Slo-venskim ženskim društvom, katerega članice bodo pomagale pri novih zbirkah, ki bodo potrebne za udeležitev društvenih načrtov. Prvič bodo stopile letos pred mariborsko publiko nabiralke ob Vseh Svetih in upali je, da se bo občinstvo rade volje odzvalo v počaščenje rajnih z malim zneskom v prid naprav Društva za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru.

□ Kolo sreče... Dvoje tombol imamo jutri v Mariboru — za zaključek letošnje tombolske sezone. Ob 11 dopoldne na Trgu Svobode tombola »Naših krila«. — Ob 14.30 pa prične železničarska tombola. Glavni dobitki so: spalnica, šivalni stroj, 5000 kg premoga, moško oziroma damsko ter eno otroško kolo, dva dobitka po 2000 kg premoga ter 100 kg noke. Razen tega je še 10 desetork, čin-kinge, kvaterne, terne, ambe...

□ Na ribjem trgu so se prodajale včeraj sar-dele po 18, tonine pa po 24 Din za kg.

□ Z dvigala je padel pri gradnji palače OUZD zanosleni Ivan Bebanec in zadobil pri pad-cu poškodbe na levi nogi, glavi in ramenu. Prepe-ljali so ga v splošno bolnišnico.

□ Nočno lekarniško službo ima tekoči teden Vidmarjeva lekarna pri Arhu na Glavnem trgu.

— PEGE —

odstrani tako in brez sledu »Creme Orizol«
Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zalo-
ga: »Cosmochemia«, Zareb. Smiljkasova 38. Telefon 49-80

Ptuj

Tečajji francoskega jezika. Ker se je pri-glasilo zadostno število tečajnikov, se bodo letos v območju francoskega krožka otvorili začetni, nadaljevalni in konverzacijski tečaj. Začetni bo imel svoje ure v torkih in petkih od 6 do 7 zve-čer, nadaljevalni v ponedeljkih in četrtkih od 6 do 7, srede pa bodo od 6 do pol 8 posvečene francoski konverzaciji. Knjižnica bo prijateljem francoskega jezika predvidoma na razpolago v petkih od pol 6 do 6 zvečer. Pouk v tečajih se prične s prihodnjim tednom in, sicer takoj v ponedeljek 20. oktobra. Kdor se namerava še pri-glasiti, naj se javi pri gg. profesorjih za francosščino.

Da ne bo nesporazumljenja. Občni zbor francoskega krožka se vrši ne to soboto, ampak šele prihodnjo, to je 25. oktobra in sicer ob 8 zvečer v Narodnem domu.

Nova hiša. Po ogledu stavbne komisije so pričeli ta teden s pripravi za novo hišo, ki jo bosta dala postaviti g. Nacko Potrč in sestra Marija. Stavba bo pritična s podstrešnimi so-bami. Stala bo na Novi cesti. Upajo, da bo že to leto pod streho.

Varaždinski študentje v Ptuj. Sredi tedna je Ptuj obiskalo par razredov gimnazijcev iz Varaždina pod vodstvom dveh profesorjev. S prijazno pomočjo nekaterih tukajšnjih gospo-dov so si dopoldne ogledali muzeje na Bregu, minoritski samostan, popoldne pa muzej, pro-šijsko cerkev in drugo. Da so jim pri Brečiču dobro postregli, je pričala njihova živahnost po kosilu. Kostanjarji bi bili gotovo veseli, če bi ta mladež Ptuj še večkrat obiskala v poučne svrhe. Poudariti pa je treba eno: dijaki kot di-jakinje so pokazali izredno zanimanje za ptuj-ske znamenitosti.

V Sv. Vidu pri Ptuj. V nedeljo prazno-vali lepo slovesnost, iz Maribora je prihitel vladika dr. Karlin že v soboto in je bil pred cerkvijo lepo sprejet. V nedeljo se je nabralo polno ljudstva od vseh strani, da se prisostvo-vali blagoslovu lepe restavrirane cerkve. G. knezoškof je blagoslovil nove oltarje in imel pomenljiv govor, nakar je sledila škofova maša, pri kateri je res prekrasno prepeval domači pevski zbor. Tako je prastara cerkev sv. Vida popravljena. Slikarska dela je izvršila tvrdka Moreli iz Ptuja v splošno zadovoljnost. Kinar-ska dela je napravil g. Ivan Sojč, ki je posebno staro prižnico in stare kine mojstrsko popravil. Novi km. Srca Jezusovega kaže mojstra. Tako smo dobili na ptujskem polju res lepo cerkev, ki vsakega obiskovalca navdaja z veseljem in je v ponos faranom, ki zasluži vso pohvalo, da so se zavzeli za to delo. Tudi pokopališče se popravlja. Ker so na tem pokopališču res mo-jstrski spomeniki, želimo, da se tudi to delo no-sreči in prinese more do lepote res mišnega Sv. Vida. — Novi Slomškov dom in popravljen cer-kev sta veliko pripomogla k lepoti tega kraja.

Domžale

Cerkven koncert priredi v nedeljo 19. oktobra v naši župni cerkvi pevski zbor »Gorenjele iz Kam-nika. Na sporedu so zbori in razne orgeljske skladbe. Vstop je prost, prostovoljni darovi se hva-ležno sprejemajo.

V obrtno nadaljevalno šolo se je letos pri-glasilo mnogo več vajencev kakor navadno. Zato se je k pripravljalnemu razredu otvorila paralela. Šte-vilo vseh vajencev znaša 115.

Kap je sadla Marijo Dimčevu po domače Ka-trževu iz Depalje vasi, in sicer po levi strani. Zdra-vi se doma.

★ Pri lenivosti črev, boleznih na jetrih in žolču, odebelosti, protinu, kataru v želodcu in črevih, oteklini notranjosti debelega črevesa, obolenju zadnjega črevesa odstranja naravna »Franz-Josef« grenčica naglo vsako zastajanje v organih spodnjega dela telesa in to brez bole-čin. Dolgoletne skušnje v bolnišnicah dokazu-jejo, da raba »Franz-Josef« vode izborno ure-juje delovanje črev. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Naša zunanja trgovina v avgustu

Po pravkar objavljenih podatkih je znašal v mesecu avgustu naš izvoz 419.000 ton v vrednosti 569,2 mil. Din v primeri s 513,9 mil. Din v juliju. Glavni predmet izvoza v avgustu so bili (vse v milijonih Din, podatki za julij 1930): pšenica 97,4 (19,5), sveže sadje 34,6, konoplja 4,0 (6,2), koruza 34,4 (45,8), govedo 34,4 (26,8), prašiči 20,4 (18,8), drobnica 13,6 (12,1), perutnina 10,8, sveže meso 15,5 (13,5), jajca 34,1 (38,8) stavbni les 84,2 (101,5), drva 10,8 (7,5), hrastovi železniški pragovi 8,7 (11,2), izdelki iz lesa 5,4 (7,4), cement 12,2 (13,0), baker 30,0 (49,3), svinec 2,4 (4,5), rude 21,0 (20,6).

Uvozili pa smo v mesecu avgustu blaga za 571,8 mil. Din v primeri s 577,4 mil. Din v juliju 1930 in 634,4 v avgustu lani. Največ so uvažali sledeče predmete (vse v mil. Din; v oklepajih po-datki za julij 1930): bombaži: sirov 9,7 (12,6), pre-divo 37,1 (38,0), tkanine 64,1 (47,1), volna: sirova 7,9 (7,8), predivo 8,8 (11,6), tkanine 36,1 (19,1), svil. predivo 5,8 (7,5), tkanine 8,2 (9,7), železo: nepredelano 8,6 (8,5), pločevina 7,1 (8,2), tračnice in železniški material 8,0 (7,0), cevi 5,6 (6,7), razni popolnoma izdelani predmeti iz železa 25,1 (30,9), nalta 7,7 (12,6), kože domačih živali, nepredelane

Dobave. Gradbeni oddelek ravn. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede do-bave 2600 komadov lopat. — Ravn. drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 2. nov. ponudbe glede dobave 2 pisalnih strojev. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 3. nov. ponudbe glede doba-ve sveč, platna, strešne lepenke, prašnega olja, izolatorjev, bakra, kabljevih glav, razklopilcev in razdelilnih baterij.

Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. nov. pri ravn. drž. žel. v Sarajevu glede dobave železa in žice; pri ravn. drž. žel. v Subo-tici glede dobave vrvi, platna za signalne zastavi-ce, platna za čiščenje tal itd.; dne 4. nov. pa glede dobave denaturiranega špirita in karbolne kisline. — Dne 28. okt. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku ministrstva za gradbe v Bel-gradu ofert. licitacija glede dobave 25.000 komad-ov porcelanastih izolatorjev.

Dobava pohištva. Dne 23. t. m. se bo vršila pri Tehničnem oddelku okr. načelstva v Dubrov-niku pismena licitacija glede dobave pohištva za železniške postaje na progi Lastva-Bileča; dne 28. t. m. pa pri Tehničnem oddelku okr. načelstva na Sušaku glede dobave pohištva za železniško postajo Bakar.

Prodaja lesa se bo vršila na licitaciji 20. t. m. pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vin-kovcih.

Borza

Dne 17. decembra.

DENAR

Na deviznem trgu so tečaj ostali v glavnem neizpremenjeni, le Berlin, London in Trst so se uvrstili. Promet je bil izredno znanen, posebno v devizi Newyork, katere je bilo zaključeno skoro 4 mil. Din. Ta veliki promet v devizi Newyork je v zvezi s preokretom na trgu dolarskih papirjev, kjer so se tečajji začeli dvigati, pa so se izvršili veliki nakupi teh papirjev. Med ostalimi devizami je bil znanen promet še v devizi Praga. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dotim je ostale devize dala Narodna banka.

Ljubljana. (V okl. zaklj. tečajji) Amsterdam 2273 bl., Berlin 1340.50—1343.50 (1342.50), Bruselj 786.42 bl., Budimpešta 987.96 bl., Curih 1094.40 do 1097.40 (1095.90), Dunaj 793.80—796.80 (795.30), London 273.71—274.51 (274.11), Newyork ček 56.195—56.395 (56.295), kab. 56.305—56.505 (56.405), Pariz 220.10—222.10 (221.10), Praga 166.95—167.75 (167.35), Trst 294.10—296.10 (295.10).

Zagreb. Amsterdam 2270—2276, Berlin 1340.50 do 1343.50, Bruselj 786.42 bl., Budimpešta 986.46 do 989.49, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.80 do 796.80, London 273.71—274.71, Newyork 56.195 do 56.395, Pariz 220.20—222.20, Praga 166.95 do 167.75, Trst 294.215—296.215. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 8.4 mil. Din.

Belgrad. Berlin 1339.50—1342.50, Bruselj 784.92—787.92, Budimpešta 986.40—989.40, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 793.80—796.80, London 273.71—274.51, Newyork 56.195—56.395, Pariz 220.20—222.20, Praga 166.95—167.75, Milan 293.90 do 295.90.

Curih. Belgrad 9.1280, Amsterdam 207.40, Atene 6.65, Berlin 122.40, Bruselj 71.74, Budim-pešta 90.15, Bukarest 3.05875, Carigrad 2.44, Du-naj 72.59, London 25.015, Madrid 50, Newyork 514.65, Pariz 20.18, Praga 15.27, Solija 3.7275, Trst 26.945, Varšava 57.70, Kopenhagen 137.675, Stock-holm 138.20, Oslo 137.675, Helsingfors 12.95.

Dinar notira na dunaju (deviza) 12.565.

VREDNOSTI PAPIRJI

Tendence na tržišču državnih papirjev je postala prijaznejša. Kajti dolarski papirji so se začeli v Newyorku dvigati. Sledil je takoj dvig pri nas in dolarskim papirjem so sledili tudi drugi državni papirji. Zadnje čase je bilo opažati zara-di nizkih notacij naših papirjev na inozemskih borzah, da so naši ljudje kupovali velike količine tega papirja, saj jim je nudil najugodnejše obre-stovanje. Računajo, da jih je bilo v zadnjih 14 dneh kupljenih najmanj za pol milijona dolarjev, kar je razvidno iz velikega povpraševanja za de-vizo Newyork, katere promet je bil danes na ljubljanski borzi izredno znanen, saj je znašal nad 3 mil. Din. V bančnih papirjih je bil običajen pro-met v delnicah Poljo-, Union- in Zemaljske banke, od katerih je čvrstejša Unionbanka. V industrijskih papirjih beleži znatnejši promet osješka Se-čerana, katere tečaj je popustil od 298 na 295. Nadalje je bil znanen promet v delnicah Trboveljs-ke, katere tečaj se je v primeri z včerajšnjim znatno uvrstil. V teku sestanka je nadalje nara-stel od 355 na 358.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92.50 bl., 7% Bler. pos. 82.50 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Prastediona 925 den., Kred. zavod 170 do 180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Sešir 105 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 88 bl., agrari 54 bl., vojna škoda ar. 429.50—430 (426, 429.50), kasa 429.50—430 (430), XII. 428—430 (428, 430), srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 90—91 (90), 7% Bler. pos. 81.75—83, 7% pos. Drž. hip. banke 81.625—82 (81.75, 82, 81.75), 6% bel. obv. 73—74 (73), pos. mesta Zagreba 72 bl., Tob. sr. 32 bl. — Bančne delnice: Ravna gora 75 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36—40, Poljo 56 do 56.50 (56), Kreditna 96 den., Union 191—193 (191 do 193), Jug 78—79, Lj. kred. 122 den., Medju-narodna 66 den., Obrtna 36 den., Prastediona 922 do 924, Etno 145 den., Srbska 188—189, Zemaljs-ka 129—131 (130). — Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttman 125—150, Slaveks 57—60, Slavonija 200 den., Danica 100—110, Drava 205

16.4 (20.4), olušen riž 4.3 (7.5), kava 8.6 (10.5), premog 19.0 (20.8), olinati plodovi, semena itd 8.5 (9.7), stroji in aparati 44.6 (42.4), elektrotehnični predmeti 14.6 (16.9), prevozna sredstva 12.6 (16.8).

V primeri z avgustom lanskega leta je naš izvoz letos padel na ca. 200.000 ton, torej za 30.7%. Istočasno je vrednost izvoza padla za celih 43.5%. To večje padanje vrednosti je pripisovati velikemu padcu cen naših izvoznih proizvodov. V avgustu letos izkazuje naša zunanja trgovina pasivnost v znesku 2.6 mil. Din, dočim je bila v avgustu lani aktivna za skoro 400 mil. Din.

Skupna količina našega uvoza v prvih osmih mesecih 1930 je znašala 998.000 ton (v istem času lani 1.085.000 ton), vrednost 4 milijarde 627.3 mil. (4 milijarde 968.6 mil. Din). Količina uvoza se je torej zmanjšala za 8.1%, vrednost pa za 6.9%. Istočasno je znašala teža našega izvoza 3.244.000 ton (3.271.000 ton) v skupni vrednosti 4.445.5 (4.616.6) mil. Din. Izvoz pa je padel po količini za 0.8%, v vrednosti pa za 3.7%.

Pasivnost naše trgovinske bilance je dosegla v prvih osmih mesecih tekočega leta vsoto 181.8 mil. Din, v istem času lani pa je bila pasivna naša trgovina za nad 352 mil. Din.

do 230, Sečerana Osjek 296—299 (298, 295), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 190 den., Brod. vag. 87.50 do 90, Union 120—140, Vevče 124 den., Isis 43 do 46, Ragusea 397—400, Oceania 200 den., Jad. plov. 550 den., Trboveljska 346—358 (355, 356, 357, 358).

Belgrad. 7% inv. pos. 86.50—87.50, agrari 54—56, vojna škoda 444—446, XI. 449—450, XII. 452—453.75, 7% Bler. pos. 85.50, 7% pos. Drž. hip. banke 84.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 78—79.50. — Newyork: 8% Bler. pos. 85—86, 7% Bler. pos. 79.50—81, 7% D. H. B. 77—79.

Dunaj. Don. sav. jadr. 88.30, Wiener Bank-verein 77.45, Bodencredit 47.20, Creditanstalt 159, Escomptes 90, Aussiger Chemische 159, Alpine 20.60, Trboveljska 45, Kranj. ind. 39, Leykam 3.95, Rima Murany 78.50.

Žitni trg

Danes javlja Budimpešta slabše tendenco, pri nas pa je položaj ostal neizpremenjen, ravno tako tudi cene. Ponudba prihaja le iz druge roke konzum pa krije le svoje najnujnejše potrebe. Kupčija se ne more kaj razviti. V glavnem se sedaj efekturirajo zaključki, sklenjeni v juniju in juliju, torej prednapkupi.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Novi Sad. Pšenica bč. 142.50—145. Vse ostale neizpremenjene. Promet: pšenica 32 vagonov, ko-ruza 55 vagonov, moka 4 vagoni, fižol 1 vagon, otrobi 10 vagonov. — Fižol sr. 290—300. Ten-dence neizpremenjena.

Sombor. Pšenica bč. Tisa šlep 80 kg 147.50 do 152.50, g. bč. 79.80 kg 147.50—152.50. — Fi-žol bč. beli izbrani 255—265. Vse ostalo neizpre-menjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 227 vagonov.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet miren. Pšenica: okt. 15—15.04, zaklj. 15—15.01; marc 16.01 do 16.04, zaklj. 16.02—16.03; maj 16.40—16.43, zaklj. 16.40—16.41. — Ri: okt. 8.40, zaklj. 8.40 do 8.45; marc 9.34—9.35, zaklj. 9.35—9.36. — Ko-ruza: maj 12.43—12.59, zaklj. 12.43—12.45. Transiz maj 10.80, zaklj. 10.73—10.78.

Hmelj

Nürnberg, 17. okt. av. Pripeljanih je bilo 350 bal, prodanih pa 250. Kupčevalo se je s haller-tauskim hmeljem srednje vrste po 70—90, l. pa 90—100 mark. Srednji nürnbergski 85—90, l. spalt-ski hmelj 100 mark. Inozemski hmelj brez kupčije. Cene in razpoloženje čvrsto.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 2 vag. javorjevih plohov, 1 vag. bukovih drv in 1 vag. oghja. Tendence mlačna. Povpraševanje je za 500—600 kom. brzojav-nih drogov smreka-jelka 8—12 m 18—25 cm, za 1 vag. neobr. bukovih plohov 27 mm, za bukovino 33 in 38 mm la, tudi I-II a mešana roba.

Metle. Že je preteklo mesec dni, odkar se je razdružila prodajna organizacija tovarnen metla, pa so cene stalno in znatno nazadovale. Sedaj stanejo metle osnovne številke 6.50 Din, vsaka na-daljnja številka 1 Din več.

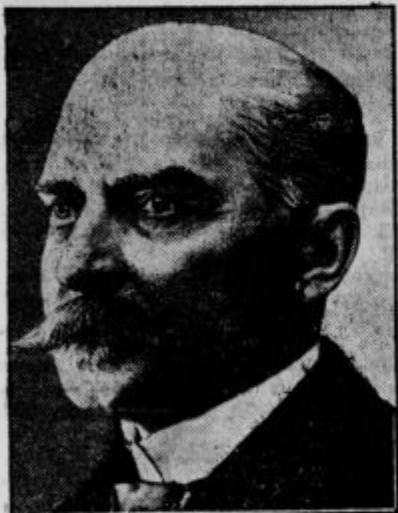
Iz službenih objav

Razpis službe. Banska uprava razpisuje me-sto tehnika-pripravnika II. kat. pri tehničnem od-delku. Prošnje, pravilno opremljene, je vložiti do 31. oktobra.

Izredni občni zbor. Občekoristna z

Nekaj o lišpanju

Človek ima razne težnje. Eden teži za bogastvom, drugi uživa v lepem imetju, spet drugi hoče mnogo vedeti, tretji pa bi rad kar naprej potoval. Poleg tega pa skoro vsak človek hrepeni po lepoti, in to hrepenenje je brez dvoma silno staro. Se celo divjaki, ki stoje na najnižji kulturni stopnji, se na vse mogoče načine lišpajo, bodisi, da si barvajo telo z najfantastičnejšimi barvami, bodisi, da si tetovirajo kožo, ali pa da si preluknjajo nos, ušesa ali celo ustnice, kamor si zataknejo košček bleščeče se kovine. Pa pojdemo danes v moderen salon, kjer se zbira današnja moderna družba in videli bomo, da se v tem oziru ravni nič ne razlikujemo od divjakov.

K. I. Stahlberg, bivši predsednik Finske in vodilni liberalni politik, ki je s svojo soprogo brez sledu izginil. Sedaj so ga našli 100 km od ruske meje. Stahlberga so ugrabili in v avtomobilu odpeljali. Sedaj se je policiji posrečilo prijeti povzročitelja ugrabitve in njegove pomagače.

Barvana lica, blesteči prstani, uhani in zaplestnice, to je ideal današnje moderne ženske. Nagon za lišpanjem je torej povsod enak in tudi zgodovina nam priča, da je bilo v prejšnjih časih ravno tako.

Izmed vseh predmetov, ki so si jih ljudje izdelovali in jih še izdelujejo iz kovine in drugega kamena, so na prvem mestu uhani, ki so najstarejši in obenem tudi najpriljubljenejši nakit. Ne samo, da so uhani zelo razširjeni nakit, tudi praznoverje jim je precej pomagalo do te razširjenosti. Tako imamo še danes starše, ki že mladim otrokom pripnejo uhane in to zato, da bodo ušesa »zdrava«. To praznoverje je vladalo že pri starih Babiloncih, Arabcih in židih. Verovali so, da varujejo uhani človeka pred vsakim zlom, tudi pred nagovarjanjem hudobnega duha, ki duši lahko mnogo škoduje. Radi tega še danes v mnogih krajih smatrajo dan, ko se detetu nataknejo na ušesa uhani, za silno svečan. Pri nekaterih divjih narodih, kakor pri Indijancih v Braziliji in Papuancih v Novi Gvineji, praznujejo ta dan na zelo svečan način, navadno je to trideseti dan po rojstvu deteta.

Zgodovina nam kaže, da so se najprej začeli kititi ljudje v Indiji, kar je popolnoma razumljivo. Indija je, kar se tiče dragih kamenov, najbogatejša dežela na svetu in ni čuda, da so si ljudje kmalu pričeli natikati drage kamene, vdlane v kovine, na razna mesta telesa. Od tod se je lišpanje razširilo na druge vzhodne narode. Še danes izdelujejo v Indiji nakit, ki je še skoro popolnoma tak, kakor v pradavnih časih. Radi tega so Indijci, posebno pa še muslimani, zelo neokusno nališpani.

Tudi stari Grki in Rimljani so bili veliki ljubitelji nakita. Višja gospoda se v javnosti sploh ni smela pojaviti brez njega. V času največjega sijaja Rima so nosile bogate Rim-

ljanke v vsakem uhanu po en biser, ki je bil zelo velike vrednosti. Pozneje so nosile celo dva ali tri bisere, ki so jih pričvrstile v uhan v obliki trikotja. Med izkopninami Herkulaneja in Pompejev najdemo okrogle in ploščate uhane. Nekateri predstavljajo male sličice, največkrat sličice bogov. Nekateri so izdelani v obliki košaric ali cvetličnih čašic in se današnji strokovnjaki uprav divijo krasni in okusni izdelavi. Ze takrat so imeli za žalovanje posebne uhane, ki so jih izdelovali iz neke vrste črnega kamenega oglja, iz katerega še dandanes izdelujejo tak nakit. Med izkopninami starih Mavrov so našli tako fino izdelane uhane, da jih celo današnji umetniki posnemajo.

Pri Grkih, posebno v Atenah, so nosili dečki uhane na desnem ušesu; seveda le bogatejši. V Rimu pa so nasprotno samo sužnji nosili v levem ušesu preprost okrogel uhan, ki je bil znak njihovega suženjstva. Sicer pa je bil v Rimu uhan nakit samo za ženske. In ravno tako tudi v srednjem veku. Samo nekateri pomorski narodi so ostali zvesti prastaremu običaju vse do današnjih dni.

Nekateri narodi so si zabadali v uho lesene palčice, razne trave, kosti; kulturno višje stoječi pa seveda tudi kovine in drago kamenje.

Ženske so obdržale uhane vse do danes. Vedno so gledale na dragocenost in fino izdelavo tega priljubljenejšega nakita. Oblika in velikost uhana se je ravnala po laseh. Bili so gotovi časi, ko so bili uhani silno majhni, drugič pa veliki. Za kralja Ludovika XVI. so nosile ženske tako velike uhane, da so se ušesa kar šibila pod njimi. Temu nenaravnemu bremenu je napravila konec francoska revolucija. Proti koncu preteklega stoletja so bili v modi majhni uhani z briljantom, ki so bili zelo nežno izdelani.

Kakor vidimo, ima uhan svojo zgodovino. Še danes je v modi, vendar se ne nosi več tako kakor nekdanj. Sodobna ženska je okusna in je prišla do spoznanja, da uhani pač niso bogvekakšen imeniten nakit. Če ga že nosi, si izbere majhnega in ne takega, ki bi s svojo velikostjo obremenil njeno glavo, ampak, da prispeva k njeni lepoti.

Lord Lothian, bo skoro gotovo bodoči podkralj Indije. V angleški javnosti je znan po svojem meščanskem imenu Philipp Kerr. Od leta 1916 je bil zasebni tajnik Lloyda Georgesa. Uradna doba sedanjega indijskega podkralja lorda Irwina poteče prihodnje leto.

Rusi na Aljaski

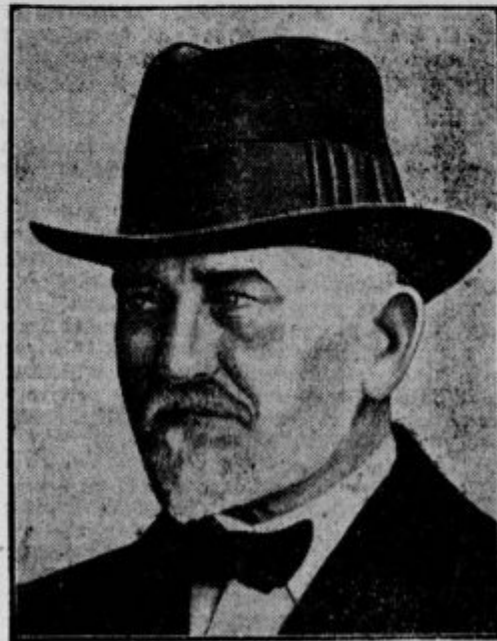
O. Kedrov, svečenik ruske pravoslavne cerkve v Sitki na Aljaski, je nedavno, kakor poročajo ameriški listi, sežgal stare papirje, ki so ležali v cerkveni kleti. Pri tem je nalezl na sveženj papirjev, ki so bili silno stari, in je ugotovil, da so ti papirji še iz prve dobe, ko so Rusi zasedli Aljasko. Med papirji so bila večinoma poročila posameznih duhovnikov škofu, iz katerih se je dalo posneti precej točno sliko o takratni dobi, ki nam je bila do sedaj več ali manj zavita v temo.

Po tem novem poročilu so Rusi odkrili Aljasko leta 1546. Bili so to ljudje, ki so morali po ponesrečenem vstaji proti Ivanu Groznemu bežati pred njegovim maščevanjem v Sibirijo. Nastopili so pot pri ustju neke severno-sibirske reke in sicer z brodovjem, ki je šlo sedem ladij, od katerih jih je prišlo v Aljasko šest. Begunci, ki so bili večinoma iz Novgoroda, so pristali na rodovitni zeleni obali in kmalu sezidali mesto, ki so ga imenovali Anadir. Sezidali so si tudi cerkev, ker je bilo med njimi tudi več duhovnikov. Z ženitvami so se

pomešali s tamkajšnjimi Indijanci, posebno mnogo se jih je poročilo z dekleti iz plemena Haida-Indijancev. Mesto Anadir pa je bilo pozneje med neko vojno razrušeno. Dokumente so poslali v Washington strokovnjaku Vinikrovu. Najbolj zanimivo pri tej najdbi je dejstvo, da so prišli Rusi na Aljasko že v 16. stoletju, dočim trdi zgodovina, da se je to zgodilo šele leta 1741.

Pogrešani letalec

»Izvestija« prinašajo radio-poročila lomilca ledu »Maligina«, da se iz Nobileve zgodbe dobro znani odlični ruski letalec Cuhnovski ni povrnil na krov. Po končanem poizvedovanju o stanju ledu v Karskem morju je 24. septembra odletel v Krasnojarsk v Sibiriji. Med potjo bi moral spustiti poštno vrečo v Ustjportu ter pristati blizu Igarke. Med tem so že iz obeh krajev prispele brzojavke, da letala ni bilo nikjer videti. Morda je letalec vendarle še živ in se mu bo mogoče prebiti do katerekoli naselbine. V zimski dobi mu ob sibirski obali, kjer se grmadijo in rušijo ledene gore, ne more nihče pomagati. Izguba Cuhnovskega bi pomenila veliko nesrečo za sovjetsko raziskovanje tečajnih ozemelj.

Novi angleški minister za letalstvo — naslednik pri katastrofi R 101 smrtno ponesrečenega lorda Thomasona — je proti vsakemu pričakovanju postal lord Amulree, prejšnji sir William Mackenzie, ki je star že 70 let.

Napačen račun

2000 letnica Vergilovega rojstva bo šele drugo leto.

Zgodovinsko dognano dejstvo je, da se je slavninski rimski pesnik Vergil rodil leta 70 pred Kristusom v Mantovi. V proslavo tako velikega moža, ki je zrastle na italijanskih tleh, so Italijani pripravili po vsej Italiji velike slavnosti. Letošnje leto so kar kratko malo imenovali Vergilovo leto. Sedaj pa je dvignil svoj glas vodja vatikanskega observatorija, profesor Emmanuelli in je začudenim italijanskim rodoljubom povedal, da so se v svojih računih zmotili za celo leto. Vergilova 2000 letnica bo po vseh matematičnih pravih šele drugo leto.

Profesor Emmanuelli pa ima popolnoma prav. Vzemimo primer. Nekdo se je rodil leta 10 pred Kristusom, svoj 9. rojstni dan je imel torej leta 1. pred Kristusom, svojo desetletnico pa je praznoval leta 1. po Kristusu, ker leta z označbo 0 seveda ni. Stoletnica rojstva bi bila v našem slučaju leta 91 po Kristusu. Ravno tako je bilo seveda tudi z Vergilom. Stoletnica njegovega rojstva je bila leta 31 po Kristusu, 2000letnica torej l. 1931. Prireditelji slavnosti sedaj vedo, da so se zmotili, vendar slavnosti niso preložili.

126.000 berlinskih kovinarjev v stavki. Shod kovinarjev v Berlin-Moabitu.

Moč treh

Roman iz leta 1955.

Hans Dominik:

»Ameriške križarke na Grönlandiji in nad Islandsko. Moramo preko tečaja, da se izognemo zapori.« Atma je slišal in silneje je razžarelo v njegovih velikih, svetlih očeh.

»Primorani!«

»Primorani!«

Indijec je nadaljeval staro prerokovanje tem, kjer je prenehal Silvester, ko je zaspal.

»... Od polnoči pride moč.«

Erik Truwor se je zgrozil. Poznal je prerokovanje. Domislil se je trenutka, ko mu je stari opat v Pankong Cou nataknil prstan in pri tem izgovoril samo besede: »To je tretji!«

Šlo je za staro, tako težko razumljivo prerokovanje, nad katerim so se razlagalci poskušali že sedem sto let. Erik Truwor je bil modern človek. Obvladal je znanost današnjosti, poznal kot inženjer prirodoslovje svojega časa. Tako je vzel prstan in ga premotril z očmi naravoslovca. Kamen, vrsta krisoberila, dobro brušen aleksandrit, ki ima lastnost, da se pri naravnih svetlobi sveti zeleno, pri umetni luči rdeče. Prerokovanje... ene onih mnogih temnih prerokovanj, ki so se ohranila iz prejšnjih časov, in ki jih v tem stoletju skušajo razlagati s pojavi tega časa. Erik Truwor je hotel biti nezaupen in vendar ni zmogel. Preveč so se skladale besede Congkape s starimi, mračnimi sporočili, ki so krožila v njegovi rojstni hiši. Preveč so zanihale tudi struno v njegovem srcu,

ki jo je bilo treba le lahko potrpati, da je zabrnala. Že so baje nekoč dali Truworji pred več kot tisoč leti narodom v daljnjih ruskih starih vladarja. Toda o tem zgodovinskem sporočilu je bila razširjena legenda, da to ni bilo zadnjikrat. Temna meja se je odpirala tu. Zlivali sta se siva preteklost in daljnja prihodnost.

Erik Truwor bi se bil lahko smejal, ako ne bi bil videl na daljnem Vzhodu reči, ki so mu ustavile smeh. Reči, za katere je bilo videti, da je železni zakon vzročnosti izgubil svojo veljavo. Pojavi, pri katerih sta izgubila svoj obseg čas in prostor. Ali je slepo naključje ali kakršnakoli usoda, da morajo sedaj prisiljeni kreniti z najkrajše poti in pluti naravnost od tečaja, natanko od polnoči proti svoji domovini?

»... Od polnoči pride moč.« je govorilo staro prerokovanje. Domislil se je ga je sedaj besedo za besedo. »Od začetka svoda pride volja.« to bi lahko veljalo za Atmo, rojenega na daljnem Vzhodu, ki je zmogel prenašati voljo, vplivati na daljavo v mislih v nadčloveški meri.

»Od konca znanje.«

To bi pač veljalo za moža, ki tam mirno dremlje na stolu in ki je napravil iznajdbe tako ogromne važnosti.

»Od polnoči pride moč.« Dobesedno bi se dalo zdaj na vse tri skupaj pokazati.

Letalo se je dalo od minute do minute nesigurneje krmariti. Krmarski vrtelec, čigar os kaže na vsaki zemeljski točki proti severnici, je stal sedaj prav navpično.

Erik Truwor je pogledal skozi šipe navzdol. Kjer je mogel pogled prodreti skozi oblake, je zagledal obširne ledene in snežne planjave. Letalo je stalo

točno nad tečajem. Kamorkoli pluje sedaj, povsod mora peljati proti jugu in priti od polnoči.

S trdno roko je zagrabil Šved prečke krmila. V velikem loku se je okrenil zrakoplov v kotu pet in štiridesetih stopinj in se usmeril proti vzhodni strani Spitzbergov. Preteklo so minute. Nato se je nagnil krmarski vrtelec prav polagoma pošev. Samodejno krmilo je začelo znova delovati in Erik Truwor je mogel stopiti zopet k brezžični postaji.

Atma mu je nemo pokazal papirnati trak, ki se je medtem izvil več metrov dolg izpod pisalnega kolosa... Razburljive brzojavke iz Amerike. Vojna z Anglijo skoraj sigurna. Hladna poročila iz Washingtona. Potem zopet vroči brzojavi ameriškega tiska. R. F. c. 1 je igral glavno vlogo pri tem.

Ameriške letalske straže so baje opazile njegovo izkrcanje na Škotskem. Ozračje je bilo polno nevarnih vestí.

Erik Truwor je čital, medtem ko so se ure vožnje množile. Slednjič so imeli pod seboj odprto morje. Zagledali so Severni rtič. Gorovja, fjordi, širne planjave... vse še zastrto v modrikasti megli. Sedaj se je letalo v močnem padcu spustilo navzdol. Njegova hitrost se je zmanjšala, ko je dospelo do gostejših zračnih plasti. Potem so se ustavili stroji in letalo je zdrslo navzdol in obstalo na širni, z vresjem porasli planjavi.

Atma je stopil k spečemu in ga narahlo pogledil preko oči. Silvester Bursfeld se je zbudil in okrepčan vstal. Magnetično spanje je zabrisalo sledi preostanih naporov in trpljenja. Le kratki lasje še in zlostna obleka je še spominjala na to, da je imel biti pred desetimi urami usmrčen.

Ljudsko knjižnica le založništva Jugoslav. knjižnice v Ljubljani 29. svezek: Savinšek, IZPOD GOLICE 30. Din. 42 Din. 31. svezek: Sienkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din. 32. svezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman iz slikanj 24 Din. 33. svezek: Reimichal, ZAGORSKI ZVONOVI. Slavič, NA SINAJ 30 Din. 34. svezek: Bridges, NA POMOC 30 Din. 35. svezek: Bracket, CIRKUSKI OTROK 28 Din. 36. svezek: 40 Din.

Po kongresu kritikov

Belgrad, 17. okt. 1930.

O mednarodnem kongresu kritikov, ki se je vršil koncem preteklega meseca v Pragi, je bilo v slovenskem časopisu zelo malo govora, dasi je pomen same organizacije in tega zadnjega kongresa večji, kot bi človek na prvi pogled sodil. V naslednjem bi rad dal par ugotovitev o samem zborovanju in nekaj opazk ob enem, ki se tičejo specialno nas Jugoslovancev.

Smatram, da o pomenu kritike v današnjem in sploh v javnem življenju ob tej priliki ni treba izgubljati besedi. Zato se naravnost čudim, da je tako kasno (Salzburg, 1928) prišlo do prvih zasedanj »Confederation internationale de la critique« (kratko C. I. C.). Prvi kongres je bil lani v Bukarešti. Takoj podpiram dejstvo, da na ta prvi kongres Jugoslavija ni poslala nobenega delegata. Vendar ji tega ne štejem v tako velik greh iz razloga, ker za kongres sploh ni dobila vabila.

V čisto drugi luči pa smo se pokazali letos. Čehoslovaki so bili toliko uvidelni, da so med drugimi tudi Jugoslavijo povabili na kongres. Udeležila sta se ga samo dva zastopnika, Fran Govekar (Ljubljana) in K. Krenedić (Zagreb). Organizator kongresa, znani čehoslovaki kritik in kulturni delavec dr. J. Barloš, je osebo povabil zastopnika belgajskih kritikov na kongres. Pa ga ni bilo. S to gesto je Belgrad vzbudil v mednarodnih književnih krogih čisto razumljivo precej začudenosti. Sploh sem mnenja, da je bila naša delegacija (ki koncem koncev niti službeni delegacija ni bila) daleč preminimalna, posebej se iz razloga, ker se je kongres vršil v bratski čehoslovaki, s katero smo v najožjih književno-kulturnih stikih. Belgrad je ponovno pokazal svojo ležernost in nerazumevanje za aktualna vprašanja sodobnosti.

Na kongresu se je v glavnem razpravljalo vprašanje notranje organizacije C. I. C.-a. V uspeh kritikom manjših, posebej slovenskih narodov, moram šteti, da so odločilno vplivali na preciziranje pojma: kritik. Po končni redakciji pravil je lahko član C. I. C.-a vsak profesionalni kritik, dasi mu kritika morda ni edini poklic, to se pravi, da ne živi izključno od kritike.

Omenjam, da so v Zagrebu osnovali akcijski odbor, ki naj se trudi za ostvaritev »Jugoslovanske zveze kritikov«. Vanjo imajo dostop književni, glasbeni, gledališki, likovni in kinematografski kritiki. Tudi pravila se že pripravljajo in bodo osnutki poslani v Ljubljano in Belgrad. Posebni odbor namerava sklicati kongres vseh jugoslovanskih kritikov v Zagreb.

Na kongresu v Pragi je padla med drugim ideja o vseslovanskih glasbenih festivalih, ki naj bi se vsakoletno vršili v eni slovanskih držav. Te vrste festivali so specialno pri Nemcih zelo v navadi (München, Baden-Baden, Salzburg itd.). Opozarjam, da so nekateri naših mlajših glasbenikov vzbudili zanimanje v Evropi. Tako Slavenski z »Balkanofonij« in še nekateri. Po dosedanjih navedbah bo prvotni festival v 1933. (zakaj tako kasno!). Kraj še ni določen.

Prihodnji kongres C. I. C. bo v l. 1931. na Dunaju. Mislim, da je Dunaj dovolj blizu, in da bosta zato Jugoslavija sploh in Belgrad posebej častnejše zastopana, kot je bilo to letos na kongresu v Pragi.

Tone P.

Na mariborskem knjižnem trgu je izšla te dni dr. Fr. Sušnikova »Jugoslovanska književnost« kot 3. in 4. zvezek Prosvetne knjižnice, ki jo izdaja mariborska Prosvetna zveza. V lapidarnem stilu niza naš mariborski kulturni delavec razvoj srbske, hrvaške in slovenske književnosti pod sledečimi skupnimi zaglavji: začetki, prvi drobec, srednji vek, renesansa, reformacija, katoliški prerod, doba prosvetljenosti, romantika, od romantike do realizma ter nova doba. Ob zaključku sledijo še pripombe ter pojasnilo o razvoju naših pisav in jugoslovanskih narečjih. Na novo izšla zgodovina naše skupne književnosti je prvi poizkus v takšni obliki ter pod vidom genetičnega razvoja svetovne in domače književnosti prikazane razvojne linije naše kulture kakor se manifestira v dvigih in padcih jugoslovanskega pismenstva v posameznih dobah. Pisec obdeluje snov v okvirju običajno književnostnih gonilnih sil v Evropi in sicer tako, da po vrsti izčrpa na zelo pregleden in posređen način posamezne naše književnosti (srbsko, slovensko, hrvaško itd.). Baš radi tega bo omenjeni zvezek dobrodošel učiteljem kot prikladen pripomoček, dijakom kot zelo pregleden učbenik in priročnik, ki na 31. straneh osminknega formata podaja v zlitih ter kondenzirani obliki vso učno snov. Cena izvodu 3 Din; pet izvodov pa stane 10 Din. Tisk Cirilove tiskarne v Mariboru. Založba mariborske Prosvetne zveze, kjer se tudi naroča.

Iz društvenega življenja

Gasilno društvo na Ježici priredi v nedeljo, dne 19. oktobra »Vinsko trgatvo« pri Štirnu na Ježici. — Na veselo svidenje!

Šiška. »Šišenska Prosveta« najljubšeje vabi vse svoje člane, da se udeležijo društvenega obnega zboru, ki se vrši v ponedeljek, 20. t. m. ob pol 8 zvečer v samostanski dvorani.

Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo prihodnje sredo, dne 22. oktobra t. l. ob pol 9 zvečer v prostorih restavracije »Zvezdec«. V nadaljevanju lani začete cikla »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu: »Umetnost in naša Narodna galerija«. O tem predmetu predava upravnik »Narodne galerije« g. Ivan Zorman. Gospod Ivan Zorman slovi kot odlični strokovnjak na tem polju in bo večer, ko on predava, brezdvomno jako poučen in zanimiv. Po končanem predavanju igra godba. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

Zahvala

Vsem, ki so spremili k večnemu počitku našega nad vse ljubljeneega soproga in dobrega očeta, brata, strica in svaka, gospoda

Antona Samsa

izrekamo najtoplejšo zahvalo, posebno pa društvu »Sloga« za godbo in ganljivo petje.

V Ljubljani, 18. oktobra 1930.

Zaljujoči ostali.

Autotaksi

M. Hočevnar

Novo mesto-Kandija

Telefon št.

18

Sport

Motoklub »Ljubljana« sporoča svojim članom žalostno vest, da je njen predragi in dolgoletni tajnik Stefan Krahne po kratki mučni bolezni umrl. Vsi člani se vljudo naprošajo, da se polnoštevilno udeležijo pogrebu, kateri se vrši danes v soboto, 18. t. m. ob pol 3 popoldne iz mrtvašnice deželne bolnišnice.

S. K. Grafika. V nedeljo, dne 19. okt. se odigrata na igrišču S. K. Iirije prvenstveni nog. tekmi. Valed tega se pozivajo za 1 popoldne sledeči igralci: Zupančič, Mekinda, Muzlovič, Bežan, Purgan, Zagar I., Bruman, Stupca II., Strohmayer, Srbotnjak, Pelicon in Bajc. Za ob 2.30 pa igralci: Wohlmut, Kobal, Novak, Turčič, Pukl, Pollek, Mihelič, Stupca I., Kuretič, Katavič, Urbančič. Reditelji ob 1: Gusina, Trpin, Trobevssek, Kolarič. Vsi točno in sigurno. — Načelnik.

S. K. Korotan. Danes ob tričetrti na 6 kratka odborova seja. Po seji razdelitev opreme za nedeljsko tekmo. Postava moštva je objavljena na glasni deski. Prosim točno in vsi. — Načelnik.

Mariborski sport

Nadaljevanje nogometnega prvenstva.

Jutri se odigrata v Mariboru naslednje prvenstvene tekme: Ob 10 na igrišču S. K. Železnikarja S. K. Železnikarja: S. K. Svoboda (sodnik g. Frankl); ob 13.15 na igrišču I. S. S. K. Maribora I. S. S. K. Maribor rez.: S. K. Rapid rezerva (sodnik g. Marinič); ob 15.30 na igrišču I. S. S. K. Maribora I. S. S. K. Maribor I.: S. K. Rapid (sodnik g. Deržaj iz Ljubljane). Vse tekme se vršijo ob vsakem vremenu.

Nogomet v tujini

Kdo bo nasprotnik praške Sparte? Boj za srednjeevropski pokal je dosegel svoj višek. Semifinalne tekme so skoraj končane in vedeti je treba, kdo se bo kvalificiral za finale. Eden od obeh finalistov je že trdno določen. Praška Sparta si je s krasno zmago 6:1 nad italijanskim prvacom Ambrosiano zagotovila svoje mesto v finalu. Tekma se je odigrala v Pragi pred 41.000 gledalci. Bila pa je to že druga igra med obema, kajti nedavno se je v Milanu zaključila prva tekma z 2:2. — Morda pa smemo trditi, da je tudi drugi finalist nakazan. Tu prihajata v poštev avstrijski prvak Rapid in budimpeštanski Ferencvaros. Eno tekmo sta že odigrala. Bilo je to prejšnji teden na Dunaju, kjer si je s 5:1 Rapid izvojeval pred 17.000 gledalci nepričakovano visoko zmago. Odigrati bo treba sedaj še drugo tekmo, in sicer v Budimpešti. Dvomljivo pa je, ako bo Ferencvaros uspelo s 5 goli difference premagati Rapida. V toliko torej moremo smatrati Rapida kot finalista v borbi s Sparto.

RAZNO.

Paolino se pripravlja. V Parizu se bo 18. oktobra spoprijel znani boksar Paolino z Grisellejem. Borba, v kateri bo Paolino gotovo zmagal, tako vsaj so vsi prepričani, pomenja le neke vrste trening, ki ga sedaj rabi imenovani. Paolino namerava v kratkem nastopiti proti Italijanu Carnera.

Hoff še ne miruje. Odkar je postal ta odlični skakač s palico profesional, nima več prilike nastopati na amaterskih mitingih. Pa mu je zelo dolgčas in vedno najde kako možnost, da se vlihotapi h kakim amaterskim lahkoatletskim prireditvi kot tekmovalc »izven konkurence«. Zadnje čase pa se je Hoff vrnil na to, da postavi nov svetovni rekord v desetboju. Sicer se mu to še ni posrečilo, vendar pa rezultati dokazujejo, da je Hoff še vedno pri moči. Da je to res, naj ponazorijo sledeči njegovi uspehi: 110 m leše 16,2 sek.; 1500 m 4:35,7 min.; disk 27,86 m; kopje 43,75 m; skok s palico 4,12 m; 100 m 10,9 sek.; skok v daljavo 7,09 m; skok v višino 1,79 m; 400 m 49,8 sek.; kroglja 10,05 m.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 18. oktobra: RAZBOJNIKI. Premijera.

Izven.

Nedelja, 19. oktobra: SEN KRESNE NOCI. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 20. okt.: KRALJICNA HARIS. Red A. Torek, 21. oktobra: Zaprt.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 18. oktobra: PRI TREH MLADENKAH.

Opereta. Gostuje g. M. Jelačin. — Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Nedelja, 19. oktobra: Ob 15: GROFICA MARI. CA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20: KNEZ IGOR. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 20. oktobra: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Sobota, 18. oktobra ob 20: ALEKSANDRA. ab. C.

Kuponi.

Nedelja, 19. oktobra ob 20: SKRJANČKOV GAJ. Kuponi.

Ljudski oder o Ljubljani

Nedelja, 19. oktobra ob pol 8 zvečer: »JULIJ ČEZAR«. Založba v 5 dejanjih (14 slikah).

Cerkveni vestnik

Dijaška Marijina kongregacija v Salez. mlad. domu na Kodeljevem ima nocoj ob pol 7 svoj redni shod.

Chevrolet Six

prvi pri startu!

V LAK je zdrvel mimo — avtomobili, ki so se bili ustavili pred zapornico, se pripravljajo, da poženejo — in voz, ki se najhitreje premakne z mesta, je Chevrolet!

Zakaj? Ker je Chevroletov motor izdelan z neverjetno skrbjo in vestnostjo. Preden pride na trg, mora šestcilindrski Chevroletov motor prestati sila stroge preizkušnje na slovečem preizkuševalnem terenu General Motors. Tam preizkusijo sposobnost voza in njegovo odpornost na vseh mogočih vrstah cest — potem šele se pojavi Chevrolet v obliki, v kakršni ga vidimo na cesti.

Nagli start je samo ena izmed Chevroletovih vrlin. Ta ekonomični šestcilindrski voz slovi prav tako po svojem velikem pospešku, po varčni porabi bencina in olja in po lahkotih, ki z njo zvozi klanec. Med vozovi svoje cene je brez konkurence.

CHEVROLET in Chevroletovi Avtomobili za Trgovske Svrhe

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 18. oktobra. 12.15 Plošče (mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče in borza. 18.00 Kartuzija Pletjerje, predava g. Pirnat. 18.30 Plošče. 19.00 Ga. Orihaber: Angleščina. 19.30 Aktualna ura (100letnica berlinskega muzeja). 20.00 L. M. Škerjanc: O mojstrskem dirigentskem tečaju v Baslu. 20.30 Samospevi ge. Bernot-Golobove. 21.15 Dvoboj na harmoniki: Kokalj — Magister. 21.45 Hawai jazz. Nedelja, 19. oktobra: 9.30 Cerkvena glasba. 10.00 P. dr. Roman Tominec: Versko predavanje. 10.20 Ing. Černe J.: Kmetijska ura. 11.00 Koncert Radio orkestra: Trobenta solo. Vmesne samospeve poje gđc. Tončka Sušlar. 12.00 Tedenski pregled. 15.00 Ing. J. Černe: Nasveti za kneta. 15.15 Citre in kitara (gg. Ahačič). Vmes kitara solo, g. Jelenc. 16.00 Plošče. 16.30 Humoristično čtivo, pisatelj Milčinski. 19.00 Prenos iz Prage, opera. 22.00 Casovna napoved in poročila. 22.15 Lahka glasba na ploščah.

Drugi programi

Nedelja, 19. oktobra:

Belgrad: 9.00 15letnica obrambe Belgrada, (Prenos iz univerze). 12.30 Koncert ciganskega orkestra. 16.00 Narodni napevi. 17.30 Narodne pesmi na kitari. 19.30 Odramba Belgrada leta 1915. 20.00 Koncert (zbor »Glinka«). 21.00 Plošče. 21.30 Slovenske pesmi s spremljevanjem citer. — Buda-pest: 10.00 Nabožna glasba. 11.30 Koncert opernega orkestra. 14.00 Plošče. 16.00 Pestra radio ura.

17.15 Ogrske pesmi s spremljevanjem ciganskega orkestra. 19.30 Prenos opere »Cigan baron« (J. Strauss), nato cigan. glasba. — Dunaj: 10.30 Nabožna glasba. 11.05 Koncert dunajskega simfoničnega orkestra. 13.10 Popoldanski koncert. 19.30 Koncert. 20.30 Michael Kohlhaas, slusna igra. — Milan: 10.45 Nabožna glasba. 12.15 Lahka glasba. 16.30 Vesela glasba. 19.30 Lahka glasba. — Praga: 19.00 Prenos opere iz nar. gledališča. — Langenberg: 11.25 Koncert. 13.00 Opoldanski koncert. 15.20 Klavirski koncert. 20.00 Večerni koncert. — Rim: 10.15 Nabožna glasba. 13.00 Koncert radio kvinteta. 17.00 Pestr koncert. 18.00 Plesna glasba. 20.33 »Al lupo«, lirična drama v 2 dej., Mule. — Berlin: 14.30 Zborovo petje. 15.00 Koncert mandolin. 20.00 Večerni koncert. — Katovice: 17.40 Popoldanski koncert. 19.40 Prenos iz Varšave. 21.15 Koncert solistov. — Toulouse: 20.00 Koncert dunajskega orkestra. 21.00 Operetna glasba. 22.00 Kitara. 22.30 Simfonični koncert. 23.00 Jazz orkester. Mor. Ostrava: 18.50 Prenos opere iz Prage. 22.25 Ljudska glasba. — Leipzig: 12.00 Koncert. 13.00 »Ljubezen je iznajdljiva«, opereta. 16.30 Koncert orkestra. 18.25 Koncert. 20.00 Prenos opere »Boheme« iz gledališča v Leipzigu.

Poizvedovanje

Listnica se je izgubila z 740/Din gotovine, 16. t. m. popoldne na poti od gostilne Čebav do ključavničarja Koširja. Dotičnik naj jo odda proti nagradi v občinski uradu v St. Vidu nad Ljubljano.

V dramskem gledališču je bila najdena zlata zapestnica. Dobi se pri slugi dramskega gledališča.

Pozor peki in trgovci

Najboljša gornjebačka moka prvorazredne marke

DESIDER FORGACS

Honigov paromlin na valjke

Bačka Topola

zmleta iz same čiste gornjebačke pšenice.

Zahtevajte ponudbe od

»Gospodarske zveze« r. z. z o. z. Ljubljana

Pohišstvo

priprosto in oajmodernejše Vam nudi trdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

Št.Vid nad Ljubljano — nasprot kolodvora

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znaneem, da je naš nadvse ljubljani oče, stari oče, tast, stric in svak, gospod

FRANC SZANTNER

bivši trgovec

dne 17. t. m. po daljšem, mrukapolnem trpljenju, previden s av. zakramenti, v 70. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. oktobra 1930 ob 4. uri popoldne od doma žalosti Rimska cesta št. 7. na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico k vožnemu počitku.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1930.

ZALUJOČI OSTALI.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 1-4-5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Šivilja z dežele

srednje starosti, sprejme proti mesečni plači 150 dinarjev službo kjerkoli kot pomoč šivilji, v trgovini, kot varuhinja otrok ali kot navadna služkinja. Ponudbe upravištvu pod »Tako« št. 11.942.

Vrednostne papirje

kupite najugodnejše, če imate vestno pisarniško moč! Prosim Vas, poizkusite z menoj, da ne bom zastoj oglaševala. Cenj. ponudbe na upravo pod: »Korajža velja«

Iščem službo

pri dobri krščanski hiši blizu farne cerkve in železnice. Vajena vsakega dela. Najraje bi opravljala hišna dela. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.916.

Službo dobe

Trgov. pomočnica

manufakturne stroke, prvovrstna moč — in ena starejša kuharica se takoj sprejmeta. Prosi se za navedbo plače. — Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Pridna in poštena«.

Vajena

za mizarsko obrt sprejme Ivan Šemrl, strojno mizarstvo, Poljanska 69 — Ljubljana.

Kovaškega vajenca

sprejem pod ugodnimi pogoji, stanov. in hrana v hiši. M. Klun, Kočevje.

Sprejme se takoj

spretne in inteligentna gospodična, ki je večja v prodaji gramofon. plošč. — »Tehnik« Jos. Banja, Ljublj., Miklošičeva c. 20.

Učenca ali učenko

sprejem v trgovino z meš. blagom z vso oskrbo. Naslov pod št. 11.922.

Čevlarskega vajenca

sprejem takoj z vso oskrbo. A. Mulej, modna čevljarina, Jesenice 134.

Izurjena kuharica

poštena, pridna in krščanska, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Krščanska« št. 11.943.

Vajena

za mizarsko obrt, poštenih staršev, sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Weibl Julij, Kamnik.

Zasluzek

Glavne in potujoče zastopnike

iščemo za vse banovine in mesta za prodajo nekaterih dobrodošlih predmetov. Plača in provizija zagotovljena. »Privreda« Rige od Fere br. 14, Beograd.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoslovo). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Pospešite

dokler ni prepozno (do 20. oktobra) prijavo Vaših otrok k posebni, edino koncesioniranemu tečaju nemščine

za slovenske otroke — do šolske dobe, začetniške in napredujoče. Vpisovanje v Knašjevi ulici št. 4, pritličje, med 10. in 12. ter 18. in 20. uro.

Denar

9% kapital

za prima hipoteke kot konvertiranje v vsaki višini nudi — Upravništvo Merkurja, Ljubljana, Šelenburgova 6/II, telefon 30-52.

Kot kompanjona

iščem vinskega trgovca ali vinskega strokovnjaka z najmanj 100.000 Din gotovine eventualno oddam tudi pod ugodnim pogojem svet za zidavo kleti v najem. Ponudbe pod »Gostilničarski kompanjon« št. 11.820.

Stanovanja

Prazna soba

lepa, solnčna, I. nadst. se odda. Pieteršnikova 24 (ogled od 2—3 pop.).

Sprejemamo sposobne ljudi

za prodajo »Slovenca« v kolportaži po Ljubljani. Zasluzek zagotovljen. Oglasiti se v upravi »Slovenca«, Kopitarjeva 6, pri propagandnem oddelku v II. nadstropju

Podprtil. stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, se odda s I. novembrom v Ljubljani, Voševodna cesta 11.

Stanovanje

obstoječe iz sobe, kuhinje, balkona ter pritlikline, v šentpeterskem okraju, se odda z novembrom boljši stranki brez otrok ali samski gospodični. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.946.

Stanovanje

solnčno, 2 sobi, predoba, kuhinja, balkon, pritlikline, vse pod enim ključem, ter sobo oz. 2 sobi s posebnim vhomom in kopalnico k istemu stanovanju, oddam s I. novembrom. Naslov v upravi »Slovenca« pod 11952.

Soba

opremljena z 2 posteljami, s posebnim vhomom, elektriko, oddam. Naslov v upravi pod št. 11.924.

Stanovanje

5 sob in pritlikline, se odda v bližini Krekovega trga. Naslov pri upravi »Slovenca« pod 11.917.

Vnajem

Mlekarna in izkuh v sredini mesta, na prometnem kraju, se odda. Naslov pod št. 11.941.

Odda se lep lokal

v novi hiši na Celovski cesti, z dvema sobama. Klet, elektrika, vodovod. Pripravno za trgovino ali obrt. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 11.927.

Posestva

Hiša v Ljubljani, enodružinska ali parcela se kupi. — Ponudbe na poštni predal 338.

Enodružinska hiša

takoj naprodaj za 27.000 dinarjev. Dve sobi, kuhinja, pritlikline, vrt. Nova, z opeko krita. Za upokojenca, obrtnika ali rudarja. Avgust Fabjančič, Senovo, Rajhenburg.

Enonadstropna hiša

popolnoma nova, poleg lep vrt in velika njiva, tik glavne ceste, deset minut od postaje in cerkve, naprodaj. Cena Din 55.000. Več se izve: W. G., poštno ležeče 85 — Zidani most.

Visokopritlična hiša

ob Dunajski cesti naprodaj. Naslov v upravi pod št. 11.926.

Izvrstna trgovina

in pekarnja v industrijskem kraju na Gorenjskem, s hišo, gozdom in srenjskimi pravicami, se takoj izproste roke prodaja. Cena 145.000 Din. Za del zneska se lahko počaka. Več se izve pri L. Rebolj v Kranju.

Glasba

Priporočila se

specijalna delavnica za popravilo in uglaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov. Josip Bajde, Gosposvetska 12 (v bližini Novega sveta).

Klavir ali pianino

kupim. Ponudbe s ceno na upravo pod »Klavir«.

Kupimo

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Kdo prodaja

proti takojšnjemu plačilu dobro ohranjeno motorno kolo? Ceno, znamko, kakor tudi naslov prodajalca prosim na upravo tega lista pod »Motocikel«.

Motorno kolo

v brezhibnem stanju, kupim takoj. Ponudbe z navedbo znamke in cene ter natančnim naslovom prodajalca sprejema uprava »Slovenca« pod šifro: »Dobro kolo«.

Jesenov les

kupim v plohih in krlih več vagonov. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čista roba« št. 11.953.

Prodamo

Auto Fiat

503, ceno naprodaj. Na ogled v avto-delavnici »Kopač«, Bleiweisova cesta, Ljubljana.

Pod šupo

10½×7 m v dobrem stanju ceno naprodaj. Poizve se pri Ivanu Klopčar, Tomačevo 12.

Tehnica

za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg. ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunajski cesti.

Volna, bombaž,

nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. 4 in Stari trg 12.

Auto limuzino

4 sedežno, prodam ali zamenujam za potniškega, za tovor do 400 kg. Naslov: Leopold Prostor, p. Gorenjavas n. škofjo Loko.

Varilna naprava

(Schweissanlage) ugodno naprodaj. — Naslov pove upr. lista pod št. 11.869.

Proda se

lesena stena z dvojnimi vrati, en del tudi s šipami, lesene stopnice ter več metrov lesene ograje iz trdega lesa za pisarne. Vprašanja na trdiko I. Gorec nasl. Auerhammer-Ogrin d. z. o. z., Miklošičeva c. 301, telefon št. 24-62.

Vino

ima naprodaj župna nadarbina, Slivnica pri Celju

Pletilni stroj

»Ideal« št. 8/33 cm, se ugodno prodaja ali zamenja za šivalni stroj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.922.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. — Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič čistilnica perja

Holandske gomolje

prve velikosti, ločene po imenih in barvah: Hijacinte à Din 6— Tulipane à Din 3— Krokuse à Din 2-50 Narcise à Din 3-50 Anemone à Din 1-75 Iris hispanica à Din 2— nudi

Sever & Komp., Ljubljana

Za stavbe

vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladiska tla cenc oddaja Fran Šuštar, Dolenjska cesta. Telefon 2424

Lanene tropine

in druga krmila nudi nalčenaj Veletrgovina žita in moka. A. VOLK, LJUBLJANA Realjeva cesta 24.

Prodajam sledeče

pletilne stroje

8/40, 8/80, flach, Zakart 10/80, Oberlok šivalni za pletenine. Cene ugodne! Dam tudi na obroke! PAVEL ČERNE, zaloga strojev V RADOVLJICI.

Kam greš v nedeljo?

K Plankarju na Dolenjsko cesto. Tam dobiš od domačega prašička fine kravice, pečenice in »jungferprato«.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mas

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK Iekarnar — SISAK Varujte se potvorb

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarije, parfumerije, papirja, šolskih potrebščin itd. — na belu in na drobno — pri DRAGO ROSINA, Vetrinjska ulica šte. 26.

Med od žajblja

(kadulja - Salvia officinalis), točen in čistšen skozi sito; cena po dogovoru. — Proda ne pod 5 kg Peter Zahija, v Krku na otoku Krku).

Širite »Slovenca«!

GRADBENO PODJETJE IN TEHNIČNA PISARNA

GABRIEL PIRC

MESTNI STAVBENIK

L J U B L J A N A, PRISOJNA ULICA ŠTEV. 3

PROJEKTIRA IN IZVRŠUJE VSE VRSTE STANOVANJSKIH, INDUSTRIJSKIH IN VODNIH STAVB CENE KONKURENČNE DELO SOLIDNO

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti naše drage soproge, mame, stare mame in prababice, gospe

Marije Pock

se s tem vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem lepih vencev in cvetja, čč. duhovščini, pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za ganljivo žalno petje ter gospodu dr. Pavlu Krajcu, hišn. zdrav. Leonišča za njegov požrtvovalni trud ob vsaki uri in vsakem času, končno vsem prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Ljubljana, dne 27. oktobra 1930.

Žalujoci soprog in ostalo sorodstvo.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naš iskreno ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

ŠTEFAN KRHNE

rač. kontrolor fin. direk. in rez. art. kapetan II. raz. dne 16. t. m. po kratkem in mučnem trpljenju, boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 18. oktobra 1930 ob ¼3. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v stolni cerkvi sv. Nikolaja dne 20. oktobra 1930 ob 7. uri zjutraj.

Ljubljana-Vipava, dne 17. oktobra 1930.

ŽALUJOČI OSTALI.

Brez posebnega naznanila. // Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

»Udruženje državnih činovnika računske struke kraljevine Jugoslavije, pododbor v Ljubljani«, javlja žalostno vest, da je umrl dne 16. oktobra t. l. njegov član

ŠTEFAN KRHNE

računski kontrolor dravske finančne direkcije v Ljubljani.

K večnemu počitku ga bomo spremili dne 18. oktobra t. l. ob pol 15 iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu. — Blagega tovariša ohranimo v najlepšem spominu. V Ljubljani, dne 16. oktobra 1930.

ODBOR.

DRUŽABNI KLUB V LJUBLJANI naznanja svojim članom in članicam žalostno vest, da je njegov desetletni blagajnik, gospod

Štefan Krhne

finančni računski kontrolor

po kratki bolezni sinoči ob 8 zvečer umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 18. t. m. ob pol treh popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

Dolgotrajnemu, neumornemu in požrtvovalnemu blagajniku bo ohranil klub trajen spomin.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1930.